

Metropolie w liczbach

W TYM NUMERZE

TEMAT POD LUPĄ

LEKCJA INTEGRACJI

Uczniowie z doświadczeniem migracji w największych polskich miastach

---

Opracowanie

Centrum Analiz i Badań Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza

Temat pod lupą

Anna Sobestjańska

Kontakt

badania@metropolie.pl

Warszawa 2024 r.

ISBN 978-83-67574-24-2

Spis treści

TEMAT POD LUPĄ

Nota metodologiczna	6
I. Uczniowie cudzoziemscy w największych polskich miastach	
- bilans ostatnich kilkunastu miesięcy	8
1. Jak zmieniła się liczba uczniów cudzoziemskich w ostatnich kilkunastu miesiącach?	
2. Uczniowie cudzoziemscy to nie tylko Ukraińcy	
3. Najwięcej uczniów cudzoziemskich jest w dużych miastach	
II. Uwarunkowania formalno-prawne	13
1. Czynniki społeczne, geopolityczne decydujące o osiedleniu się w Polsce	
2. Na jakich warunkach cudzoziemcy mogą korzystać z polskiego systemu oświaty?	
III. Charakterystyka uczniów z doświadczeniem migracji	16
1. Ukraińcy	
a. Problemy uchodźców wojennych	
b. Dzieci ukraińskie poza polskim systemem oświaty	
c. Niskie zainteresowanie edukacją w szkołach ponadpodstawowych wśród uczniów cudzoziemskich	
2. Białorusini	
3. Rosjanie	
4. Wietnamczycy	
5. Hindusi	
IV. Edukacja włączająca	31
1. Włączająca, czyli podążająca za dzieckiem	
2. Asystenci międzykulturowi i organizacje pozarządowe	
3. Funkcjonowanie oddziałów przygotowawczych i pokonywanie barier językowych	
4. Stopień wykorzystania miejsc	
V. Konieczne zmiany podejścia oraz nowe, systemowe rozwiązania resortów: edukacji oraz nauki w kontekście kształcenia uczniów cudzoziemskich	39

STATYSTYKA METROPOLITALNA

Nota metodologiczna	41		
Miasta UMP a obszary metropolitalne	43		
Miasta UMP na tle Polski	45		
Obszary metropolitalne UMP na tle Polski	47		
Białystok	49	Bydgoszcz	51
Gdańsk	53	Katowice	55
Kraków	57	Lublin	59
Łódź	61	Poznań	63
Rzeszów	65	Szczecin	67
Warszawa	69	Wrocław	71

Wstęp

„Metropolie w liczbach” to biuletyn statystyczny, w którym przyglądamy się 12 miastom tworzącym Unię Metropolii Polskich oraz ich obszarom metropolitalnym.

Biuletyn składa się z dwóch części:

- **Tematu pod lupą**, w którym przedstawiamy opisową analizę wybranego zagadnienia związanego z funkcjonowaniem dużych miast i ich mieszkańców wraz z komentarzami ekspertów w danej dziedzinie.
Tym razem w „Temacie pod lupą” przedstawiamy **sytuację uczniów cudzoziemskich** w szkołach i placówkach oświatowych miast UMP. Przywołujemy dane o skali uczniów cudzoziemskich oraz rzucamy światło na wyzwania, przed którymi stoją samorządy w związku z przedłużającą się pełnoskalową wojną w Ukrainie i koniecznością zapewniania warunków do nauki uczniom z doświadczeniem migracji.
- **Statystyki metropolitalnej**, w której prezentujemy najnowsze, podstawowe dane demograficzne i społeczno-ekonomiczne o 12 miastach UMP oraz ich obszarach metropolitalnych. Dane opisują mieszkańców, rynek pracy, przedsiębiorczość i mieszkalnictwo, a także pokazują kierunek przemian w ciągu roku.

Przyglądając się sytuacji w miastach UMP, należy pamiętać, że mają one różnorodną historię i uwarunkowania. Rozwijały się w innym tempie i w różnych kierunkach – często w odmiennych warunkach społecznych, politycznych, gospodarczych czy geograficznych. Z tego powodu w analizowanych obszarach sytuacja poszczególnych miast może być odmienna. Nie należy jednak traktować tego jako ranking, a raczej szukać zalet w różnorodności, a także wyciągać z niej wnioski na przyszłość tworząc założenia oraz plany rozwoju miast.

CENTRUM ANALIZ I BADAŃ

UNIA
METROPOLII
POLSKICH

IM. PAWEŁA ADAMOWICZA

Temat pod lupą

LEKCJA INTEGRACJI

Uczniowie z doświadczeniem migracji
w największych polskich miastach

Nota metodologiczna

W analizie za źródło informacji o liczbie uczniów cudzoziemskich posłużyły dane pochodzące z **Systemu Informacji Oświatowej (SIO)** Ministerstwa Edukacji Narodowej (MEN) według stanu na:

styczeń 2022 r.;

kwiecień 2022 r.;

czerwiec 2022 r.;

wrzesień 2022 r.,

czerwiec 2023 r.;

wrzesień 2023 r.

rok szkolny
2021/22

rok szkolny
2022/23

rok szkolny
2023/24

Źródła danych:

- SIO MEN
- Strona internetowa MEN
- Bank Danych Lokalnych GUS (BDL)
- Raporty i publikacje zewnętrzne związane z tematem

Analizujemy dane o uczniach cudzoziemskich w miastach UMP w zakresie :

- liczby i udziału uczniów w podziale na poszczególne miasta oraz UMP razem
- narodowości i/lub kraju pochodzenia
- typu placówki edukacyjnej,
- kategorii (dla dzieci i młodzieży vs dla dorosłych vs. bez kategorii)
- oddziałów przygotowawczych

Analiza danych ilościowych została uzupełniona o informacje z badania jakościowego. Opierało się ono na **wywiadach eksperckich ze specjalistami w dziedzinie migracji** oraz **przedstawicielami miast UMP** odpowiedzialnymi za oświatę. Naszymi rozmówcami byli:

- **Iwona Waszkiewicz** – Zastępca Prezydenta Miasta Bydgoszczy, Przewodnicząca Komisji Unii Metropolii Polskich ds. Edukacji
- **Mariusz Banach** – Zastępca Prezydenta Miasta Lublin ds. Oświaty i Wychowania
- **Zbigniew Bury** – Dyrektor Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Rzeszowa
- **Katarzyna Szostak-Król** – Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 26 w Białymstoku
- **Agnieszka Kozakoszczak** – Prezeska zarządu Fundacji na rzecz Różnorodności Społecznej
- **Magdalena Kozłowska** – Naczelnik Wydziału Analiz i Statystyk Migracyjnych w Urzędzie ds. Cudzoziemców
- **dr hab. Mikołaj Pawlak** - profesor w Instytucie Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego

PODSTAWOWE POJĘCIA

Uczeń cudzoziemiec - osoba mająca obywatelstwo inne niż polskie i/lub pochodząca spoza kraju, korzystająca z edukacji formalnej figurująca w SIO.

Kategorie uczniów - dzieci lub młodzież, dorośli, uczniowie bez kategorii (uczniowie kolegiów pracowników służb społecznych, placówek doskonalenia nauczycieli, szkół policealnych, branżowych szkół II stopnia oraz szkół i placówek artystycznych)

Status placówki (publiczność) - podział szkół i placówek edukacyjnych figurujących w SIO w oparciu o formę własności i finansowania. Statusy placówek: publiczne, niepubliczne

Placówka przedszkolna - kategoria zawiera dane o przedszkolach, punktach przedszkolnych oraz zespołach wychowania przedszkolnego

Placówka edukacyjna - wszystkie typy szkół i placówek świadczących usługi edukacyjne działające w obszarze miasta figurujące w SIO

Typy placówek - branżowa szkoła I lub II stopnia, centrum kształcenia zawodowego, liceum ogólnokształcące, liceum sztuk plastycznych, ogólnokształcąca szkoła muzyczna I stopnia, ośrodek rewalidacyjno-wychowawczy, placówka kształcenia ustawicznego, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, poradnia specjalistyczna, Poznańska Szkoła Chóralna, przedszkole, punkt przedszkolny, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, szkoła muzyczna I lub II stopnia, szkoła podstawowa, szkoła policealna, szkoła specjalna przysposabiająca do pracy, technikum

Organ prowadzący - organ prowadzący szkołę lub placówkę, nieposiadający uprawnień do sprawowania nadzoru pedagogicznego, może występować w sprawach dydaktyczno-wychowawczych i opiekuńczych z wnioskami do dyrektora szkoły lub placówki i organu sprawującego nadzór pedagogiczny. Organem prowadzącym mogą być np.: jednostki samorządu terytorialnego, osoby fizyczne, organizacje pozarządowe, wyznaniowe, ministerstwa, uczelnie, spółki handlowe czy przedsiębiorstwa państwowe

Analiza obejmuje wszystkie kategorie uczniów, wszystkie typy szkół i placówek edukacyjnych oraz wszystkie typy organów prowadzących (o ile w tekście nie wskazano inaczej).

LEKCJA INTEGRACJI

Uczniowie z doświadczeniem migracji w największych polskich miastach

Uczniowie i uczennice cudzoziemscy stają się coraz bardziej liczną, znaczącą grupą w polskim systemie edukacji, a wraz ze swoimi rodzinami integralną częścią naszych lokalnych społeczności. Miesiące pełnoskalowej wojny w Ukrainie pokazały, jak ważna z perspektywy samorządów staje się kwestia przygotowania szkół i placówek oświatowych, a także samych nauczycieli czy asystentów międzykulturowych do pracy z uczniami z doświadczeniem migracji. Niewątpliwie znaczące dla powodzenia procesu kształcenia jest odpowiednie zadbanie o ich potrzeby, stwarzanie warunków do pokonywania barier językowych, uwzględnianie i poszanowanie odrębności kulturowych w duchu edukacji włączającej. Dane wskazują, że statystycznie w oddziale klasowym szkoły zlokalizowanej w dużym mieście w Polsce dwójka dzieci to cudzoziemcy. Analiza trendów migracyjnych w skali światowej sugeruje, że należy się spodziewać utrzymania tych tendencji lub wręcz ich nasilenia. Polska staje się bezpiecznym azylem, drugim domem, stwarza warunki do życia na satysfakcjonującym poziomie a największe miasta stają się główną destynacją osiedleń. Dlatego niezwykle istotne z punktu widzenia samorządów – jako organów realizujących politykę oświatową w miastach – jest stworzenie optymalnych warunków do nauki, umożliwiających integrację ze środowiskiem lokalnym przy jednoczesnym zachowaniu swojej odrębności kulturowej. W kontekście niekorzystnych prognoz demograficznych dla Polski, migracja cudzoziemców do naszego kraju, którym uda się zintegrować ze środowiskiem lokalnym może okazać się inwestycją, która w dłuższej perspektywie zaprocentuje całemu społeczeństwu.

I UCZNIOWIE CUDZOZIEMSCY W NAJWIĘKSZYCH POLSKICH MIASTACH - BILANS OSTATNICH KILKUNASTU MIESIĘCY

1. Jak zmieniła się liczba uczniów cudzoziemskich w ostatnich kilkunastu miesiącach?

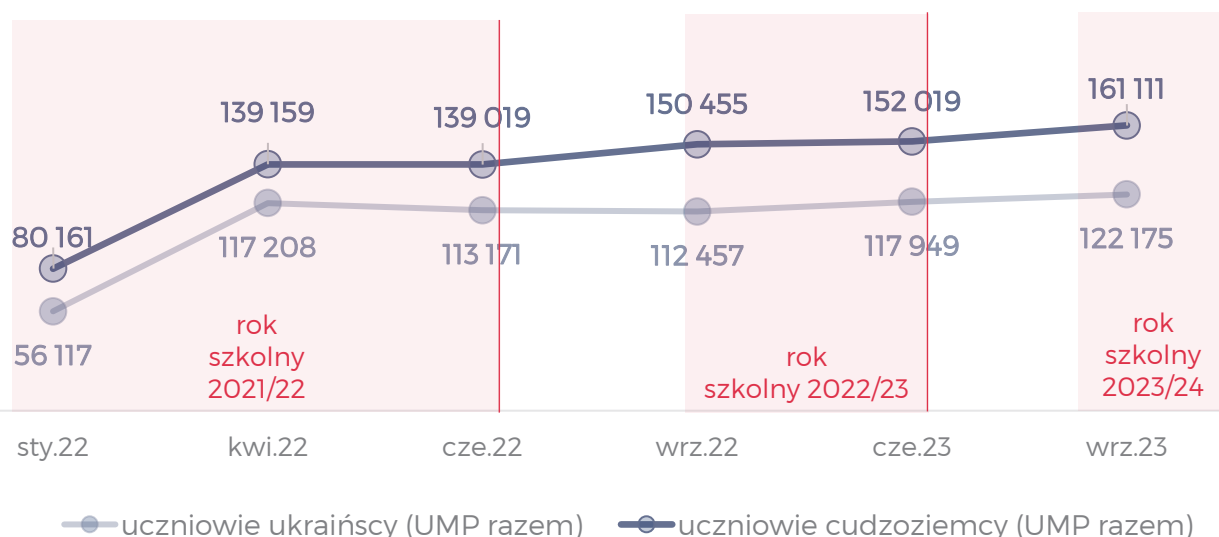
W styczniu 2022 r. w miastach tworzących Unię Metropolii Polskich uczyło się ponad 80 tys. cudzoziemców. Już przed eskalacją działań wojennych w Ukrainie większość z nich stanowili Ukraińcy (70%). Od momentu rosyjskiego ataku w lutym 2022 r. znacząco ich przybyło - między styczniem 2022 r. a kwietniem 2022 r. - do szkół i placówek oświatowych trafiło 60 tys. nowych uczniów, głównie za sprawą uchodźców wojennych. Obserwacja kolejnych miesięcy pokazała, że nie był to tylko chwilowy przyrost, co w głównej mierze wynika z trwających nadal walk w wielu częściach Ukrainy.

Trendy migracyjne się utrzymały na zbliżonym, minimalnie rosnącym poziomie, a uczniowie z tego kraju kontynuują naukę w szkołach i placówkach, m.in. w miastach UMP. Jednocześnie przybyło nie tylko Ukraińców, ale i reprezentantów pozostałych, wiodących wcześniej nacji – Białorusinów, Rosjan, Wietnamczyków czy Hindusów. Ich obecność jest coraz częściej zauważana w środowiskach szkolnych największych polskich miast. Łącznie, na początku roku szkolnego 2023/24 w miastach UMP uczyło się 161 tys. uczniów z doświadczeniem migracji – najwięcej na przestrzeni analizowanego okresu.

Po okresie dynamicznego wzrostu liczby cudzoziemców (między styczniem a kwietniem'22), głównie za sprawą uchodźców wojennych, sytuacja się ustabilizowała. Od tego czasu liczba uczniów cudzoziemskich w miastach UMP utrzymuje się na zbliżonym, minimalnie rosnącym poziomie.

Liczba uczniów cudzoziemskich w miastach UMP w okresie I 2022- IX 2023

Jak podkreślają rozmówcy, patrząc z perspektywy samorządów największych polskich miast, ostatnie dwa lata wiązały się z podejmowaniem ogromnych wysiłków w celu zapewnienia zagranicznym uczniom odpowiednich warunków do nauki. Napływ uczniów uchodźczych z Ukrainy w wyniku rozpoczęcia pełnoskalowej wojny w lutym 2022 r. wymusił na jednostkach prowadzących szkoły i placówki oświatowe przeorganizowanie dotychczasowego funkcjonowania w wielu sferach życia szkolnego. Poza pełnieniem funkcji ściśle związanej z kształceniem i opieką nad dziećmi stały się one centrami wsparcia dla potrzebujących – w zakresie egzystencjalnym, mieszkaniowym, psychologicznym, socjalnym czy związanym z porozumiewaniem się i nauką języka.

Trudności w organizacji tak ogromnego przedsięwzięcia związanego z zapewnieniem kształcenia dla lawinowo przybyłych uczniów z Ukrainy wynikały również z braku krajowej polityki migracyjnej. Przekładało się to na brak odpowiedniej koordynacji działań ówczesnego resortu edukacji w zakresie rozwiązań systemowych związanych z kształceniem dzieci z doświadczeniem migracyjnym.

Mimo że w ostatnich latach rosta skala zjawiska migracji w Polsce, to nie zdecydowano się na wdrożenie polityk umożliwiających odpowiednie zarządzanie migracjami, które nadałyby za obserwowanymi trendami. Jak wskazały wyniki raportu z kontroli NIK-u opublikowanego niedługo przed atakiem z lutego 2022 r.: Ministerstwo nie monitorowało, nie analizowało statystyk o uczniach cudzoziemskich, nie sprawdzało efektywności kształcenia tej grupy uczniów. Część tych zadań przejęły organy prowadzące i same szkoły oraz organizacje pozarządowe¹.

Mam poczucie, że szkoły robiły, co mogły. To znaczy, że były bardzo zaangażowane i skierowały dużo dobrych intencji i pozytywnej energii na wspieranie dzieci z doświadczeniem migracji. Ale chyba tradycyjnie się wydarzyło tak, że to ostatnie ogniwo łańcucha systemu edukacji wzięło na siebie odpowiedzialność, czyli dyrekcje, nauczycielki i nauczyciele w poszczególnych szkołach, a nie ministerstwo.

”

Agnieszka Kozakoszczak – Prezeska zarządu Fundacji na rzecz Różnorodności Społecznej

Oznacza to, że zaniedbania na tym polu mające miejsce jeszcze przed 2022 r. utrudniły bądź opóźniły podejmowanie wsparcia i zastosowanie odpowiednich procedur. Ogromną pomocą dla samorządów w ostatnich latach były działania organizacji pozarządowych, zwłaszcza krajowych, ale także tych działających na arenie międzynarodowej, np. UNHCR czy UNICEF. Zapewniły one wsparcie finansowe, merytoryczną pomoc w przygotowaniu projektów, mających na celu przyjęcie ukraińskich dzieci czy ich integrację z pozostałymi uczniami.

Myślę, że gdyby nie pomoc organizacji międzynarodowych, a mam tu na myśli głównie UNHCR i UNICEF, które funkcjonowały w dużych miastach i dały nam ogromne wsparcie, zarówno to merytoryczne, finansowe, bo przygotowaliśmy wspólnie z nimi pewne projekty (...), to byłoby nam trudno.

”

Zbigniew Bury – Dyrektor Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Rzeszowa

2. Uczniowie cudzoziemscy to nie tylko Ukraińcy

Niewątpliwie liczba uczniów zagranicznych w polskich szkołach skowo wzrosła z powodu inwazji rosyjskiej na Ukrainę. Należy jednak pamiętać, że uczniowie z doświadczeniem migracyjnym funkcjonowali w Polsce od dawna i stanowią integralną część społeczności szkolnej. Poza Ukraińcami najczęściej spotykanymi nacjami w szkołach i placówkach oświatowych są: Białorusini, Rosjanie, Wietnamczycy, obywatele Indii czy Gruzji. W miastach UMP stanowią łącznie 24% uczniów cudzoziemskich, w skali kraju nieco mniej – 15%.

Z uwagi na ograniczone zasoby organów prowadzących, dyrektorów czy resortu oświaty przez pierwsze miesiące wojny wszelkie działania nakierowane były na uczniów z Ukrainy, pozostałe nacje „zniknęły z pola widzenia” debaty publicznej.

¹ <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/ksztalcenie-dzieci-cudzoziemcow-i-powracajacych-do-kraju.html>

Choć warto w tym miejscu podkreślić, że w pierwszych dniach eskalacji wojennej zaopiekowano się również uczniami pochodzenia rosyjskiego uczącymi się w polskich szkołach. Generalnie jednak wszelkie nowe programy, przedsięwzięcia, akcje pomocowe nakierowane były na uchodźców wojennych. Po ustabilizowaniu się sytuacji związanej z koniecznością szybkiego zapewnienia im wsparcia, niektóre rozwiązania i dobre praktyki przyjęte po 24 lutego 2022 r. upowszechniły się i zaczęto je stosować również wobec innych uczniów z doświadczeniem migracji. Masowy napływ uczniów z Ukrainy uwypuklił potrzebę zapewnienia wszystkim cudzoziemcom odpowiednich warunków do nauki i reagowania na ich bieżące problemy. Nastąpił wzrost świadomości środowiska szkolnego na potrzeby uczniów z doświadczeniem migracji. Nauczyciele, dyrektorzy szkół stali się bardziej otwarci na dostosowywanie programów nauczania i podnoszenie kompetencji w zakresie reagowania na dziecko ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

To, co się zadziało po 24 lutego, to wzrost świadomości. Otworzyliśmy się na różnego rodzaju szkolenia, na to, żeby patrzeć na dziecko z doświadczeniem migracji jak na dziecko o specjalnych potrzebach edukacyjnych. To jest zupełnie inne, indywidualne podejście, programy nauczania i ich dostosowywanie. I wielokrotnie widać było, jak nauczyciele są tym zainteresowani, żeby stwarzać otwarte środowisko, budować integrację, żeby ta adaptacja następowała skutecznie.

Katarzyna Szostak-Król – Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 26 w Białymstoku

3. Najwięcej uczniów cudzoziemskich jest w dużych miastach

Według danych Systemu Informacji Oświatowej we wrześniu 2023 r. 46% spośród wszystkich uczniów cudzoziemskich w Polsce uczyło się w szkołach i placówkach oświatowych zlokalizowanych w miastach Unii Metropolii Polskich. Ich udział wśród ogółu uczniów był większy w miastach UMP niż w całej Polsce - we wrześniu 2023 r. stanowili 11% wszystkich uczniów w największych polskich miastach oraz 5% w Polsce. Wśród poszczególnych miast UMP najwięcej uczniów z zagranicy na tle wszystkich uczniów odnotowano we Wrocławiu (17%).

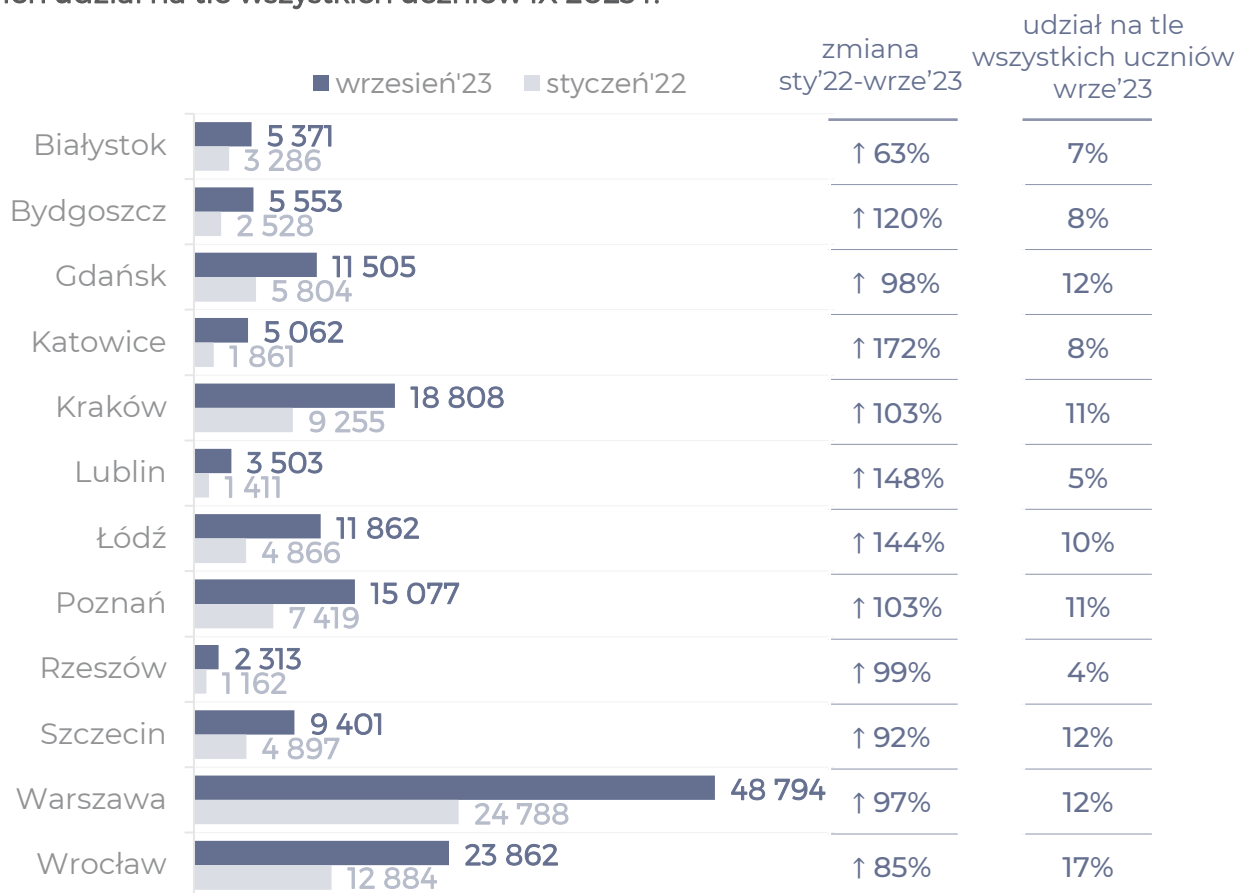
Na początku roku szkolnego 2023/24 spośród wszystkich uczniów cudzoziemskich w Polsce

46%

uczyło się w szkołach i placówkach oświatowych 12 miast UMP

Między styczniem 2022 r. a wrześniem 2023 r. podwoiła się reprezentacja uczniów cudzoziemskich w miastach UMP ujętych łącznie (z 80 tys. do 161 tys. osób). Największy procentowy wzrost zanotowano w Katowicach (+172%), Lublinie (+148%) i Łodzi (+144%).

Liczba uczniów cudzoziemskich w miastach UMP między I 2022 - IX 2023 oraz ich udział na tle wszystkich uczniów IX 2023 r.

Na początku roku szkolnego 2023/24 najwięcej imigrantów kształciło się w Warszawie (49 tys., czyli 30% z wszystkich uczniów cudzoziemskich w miastach UMP) oraz we Wrocławiu (24 tys., czyli 15% z ogółu miast UMP). W opiniach ekspertów przeważa pogląd, że Polska stała się dla wielu rodzin cudzoziemskich w tym uchodźców wojennych drugim domem, a miasta UMP i ich obszary metropolitalne oferujące większe możliwości i lepszy start - główną ich destynacją.

Największe miasta dawały możliwość - w przypadku rodziców - szybszego znalezienia pracy, usamodzielnienia się w nowym miejscu, a z perspektywy potrzeb dzieci - większy wybór oferty edukacyjnej i często wyższą jakość kształcenia. Ponadto, duże miasta dysponują bardziej rozbudowaną bazą komunikacyjną i dają lepsze możliwości przemieszczania się między krajem pochodzenia a obecnym miejscem zamieszkania. Często o wyborze dużego miasta decydowała obecność diaspory ukraińskiej oraz wcześniejsze doświadczenia. W przypadku uchodźców, większość przed wojną mieszkała w dużych miastach w Ukrainie. Stąd potrzeba powielenia modelu życia, mieszkania w warunkach zbliżonych do takich, jakie panowały w ojczystym kraju.

Metropolie w liczbach - Lekcja integracji.

Udział cudzoziemców wśród wszystkich uczniów we wrześniu 2023 r.:

11% miasta UMP

5% Polska

To jest też często tak, że Ukraińcy po prostu powielają model, skąd pochodzą. Te miasta ukraińskie były bardzo duże, miały ogromną rzeszę mieszkańców - milionową. Większą niż Kraków czy Warszawa i zdecydowanie wolą zostać w dużych miastach, nawet jeżeli gdzieś dostają ofertę pracy, szkoły i pobytu w jakiejś mniejszej miejscowości, to nie do końca chcą się w tym odnajdywać.

Magdalena Kozłowska – Naczelnik Wydziału Analiz i Statystyk Migracyjnych w Urzędzie ds. Cudzoziemców

Z drugiej strony, jak wskazują eksperci, często to nie wielkość miejscowości była gwarantem lepszego startu szkolnego, a posiadanie przez samorządy i szkoły wcześniejszych doświadczeń w przyjmowaniu uczniów z doświadczeniem migracyjnym czy bliskość do ośrodków dla cudzoziemców. Miasta otwarte na wielokulturowość, gdzie wyspecjalizowane placówki funkcjonowały już wcześniej, były wyposażone w odpowiednie zasoby i kompetencje. Miały też wypracowane odpowiednie ścieżki postępowania, które w sytuacji eskalacji uchodźczej można było powielać i z sukcesem wykorzystywać.

Warto zwrócić uwagę na szczególną sytuację tych szkół, które są albo były w pobliżu ośrodków dla cudzoziemców jeszcze przed 24 lutego 2022 r., bo to są często szkoły, dla których wielokulturowość i przyjmowanie dzieci z doświadczeniem migracji to absolutna norma. Te szkoły zazwyczaj miały już wypracowane różne rozwiązania i dobre praktyki. Praca z dziećmi z doświadczeniem migracji nie jest dla nich nowym wyzwaniem.

Agnieszka Kozakoszczak – Prezeska zarządu Fundacji na rzecz Różnorodności Społecznej

II UWARUNKOWANIA FORMALNO-PRAWNE

1. Czynniki społeczne, geopolityczne decydujące o osiedleniu się w Polsce

Analiza ostatnich lat pokazuje, że Polska coraz częściej staje się nowym domem dla migrantów. Według danych Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań, przeprowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny w 2011 r., w Polsce przebywało 55 436 osób pochodzenia innego niż polskie, z kolei 10 lat później było ich ponad dwa razy więcej - 111 814.

Decyzje o osiedleniu się w Polsce uwarunkowane były różnymi czynnikami, wśród których nasi eksperci wymieniają chociażby takie, jak:

- **czynnik wojenny** – z uwagi na bliskość Ukrainy i podobieństwo kulturowe Polska stała się jednym z głównych kierunków migracji dla uciekinierów wojennych zza wschodniej granicy,

- **czynnik ekonomiczny** – Polska ma stosunkowo duży i chłonny rynek pracy ze względu na niekorzystne czynniki demograficzne i niewystarczającą liczbę pracowników,
- **czynnik edukacyjny** – szkoły, uczelnie na podstawie zawieranych porozumień zachęcały uczniów i studentów z innych krajów do kształcenia się w Polsce (część z nich osiedliła się na stałe),
- **czynnik społeczny** – związki mieszane między obywatelami polskimi a imigrantami,
- **czynnik proceduralny** – w porównaniu z innymi krajami UE stosunkowo łatwy proces uzyskiwania zezwoleń na pracę i pozwoleń na pobyt stały,
- **czynnik azylowy** – Polska jest krajem udzielającym schronienia osobom prześladowanym na tle rasowym, religijnym, etnicznym, z uwagi na przynależność do określonej grupy społecznej bądź politycznej,
- **czynnik repatriacyjny** – powrót do kraju osób z Kartą Polaka, zwłaszcza z terenów Białorusi.

W ciągu ostatnich siedmiu, ośmiu lat Polska udzieliła najwięcej zezwoleń pierwszych w Europie. Oczywiście tam chodzi też o metodykę i niespełnianie kryteriów wymaganych przez inne państwa (...). Ale ten czynnik ekonomiczny jest tutaj decydujący i ułatwiony dostęp do rynku pracy.

Magdalena Kozłowska – Naczelnik Wydziału Analiz i Statystyk Migracyjnych w Urzędzie ds. Cudzoziemców

2. Na jakich warunkach cudzoziemcy mogą korzystać z polskiego systemu oświaty?

a. Umocowania legislacyjne

Jak podsumowują eksperci, polski system edukacji, mimo niewystarczającego dotychczas wkładu merytorycznego i koordynacji MEN-u i kuratorów oświaty w kwestii nauczania uczniów cudzoziemskich, ma stosunkowo dobrze skonstruowane ramy prawne, które zapewniają dostęp do edukacji dzieci z różnych środowisk. Jednak w szczegółach wiele rozwiązań nie było dotąd ujętych. W wyniku ataku rosyjskiego należało je w wielu kwestiach doprecyzować.

Dokumentami regulującymi prawo uczniów cudzoziemskich do korzystania z polskiego systemu edukacji są:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (art. 165 i 166). Ustawa określa ogólne zasady korzystania z nauki i opieki przedszkolnej i szkolnej także przez cudzoziemców.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw. Rozporządzenie uszczegóławiało rozwiązania w zakresie warunków i trybu przyjmowania do klas czy sposobów kwalifikowania uczniów cudzoziemskich

- Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, Dziennik Ustaw, 2022, poz. 583. Dokument powstał w obliczu napływu uchodźców wojennych z Ukrainy. Doprecyzowywał m.in. sposób organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami tego kraju.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych. Dokument reguluje kwestie związane z udzielaniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom z trudnościami adaptacyjnymi w kontekście różnic kulturowych lub ze zmianą środowiska edukacyjnego w duchu indywidualnego dostosowania sposobu nauczania do potrzeb ucznia.

b. Status prawny cudzoziemców w Polsce

Uczniowie cudzoziemcy mogą korzystać z nauki i opieki we wszystkich typach publicznych przedszkoli i szkół do ukończenia 18 lat lub ukończenia szkoły ponadpodstawowej/ponadgimnazjalnej na warunkach dotyczących obywateli polskich. Dorośli cudzoziemcy mogą się kształcić w Polsce, jeśli: są obywatelami UE, posiadają ważną wizę, udzielono im zezwolenia na pobyt stały, ochronę uzupełniającą, zgodę na pobyt tolerowany, zgodę na pobyt ze względów humanitarnych, ochronę czasową, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy, a także osoby, którym nadano status uchodźcy lub ubiegające się o niego, posiadający ważną Kartę Polaka, czy będący stypendystami MEN-u².

Jak podkreślają eksperci należy pamiętać, że **okoliczności i powody, które decydowały o osiedleniu się w Polsce, czy posiadany status pobytu, w dużej mierze wpływają na późniejszy sposób funkcjonowania dzieci cudzoziemskich w Polsce.** Zupełnie różna może być historia dzieci, których rodzice przyjechali do Polski z uwagi na czynnik ekonomiczny a inna uchodźców wojennych. Różne uwarunkowania związane z pobytem w kraju przekładają się na kondycję psychofizyczną uczniów imigranckich, ich motywację do nauki, poczucie bezpieczeństwa czy w konsekwencji osiągnięte wyniki. Dlatego też niezwykle istotną kwestią jest nieprzykładanie jednej miary do wszystkich uczniów z doświadczeniem migracji, a indywidualne podejście, otwartość na różnorodność kulturową czy potrzeby, predyspozycje rozwojowe bądź ograniczenia wynikające z przeżytych doświadczeń danego ucznia.

Dzieci cudzoziemskie funkcjonują różnie, w zależności od rodzaju doświadczenia migracji, np. tego, czy dziecko i jego rodzina mają doświadczenie uchodźstwa, czy może jest to dziecko urodzone w Polsce, ale wychowywane w rodzinie z doświadczeniem migracyjnym.

”

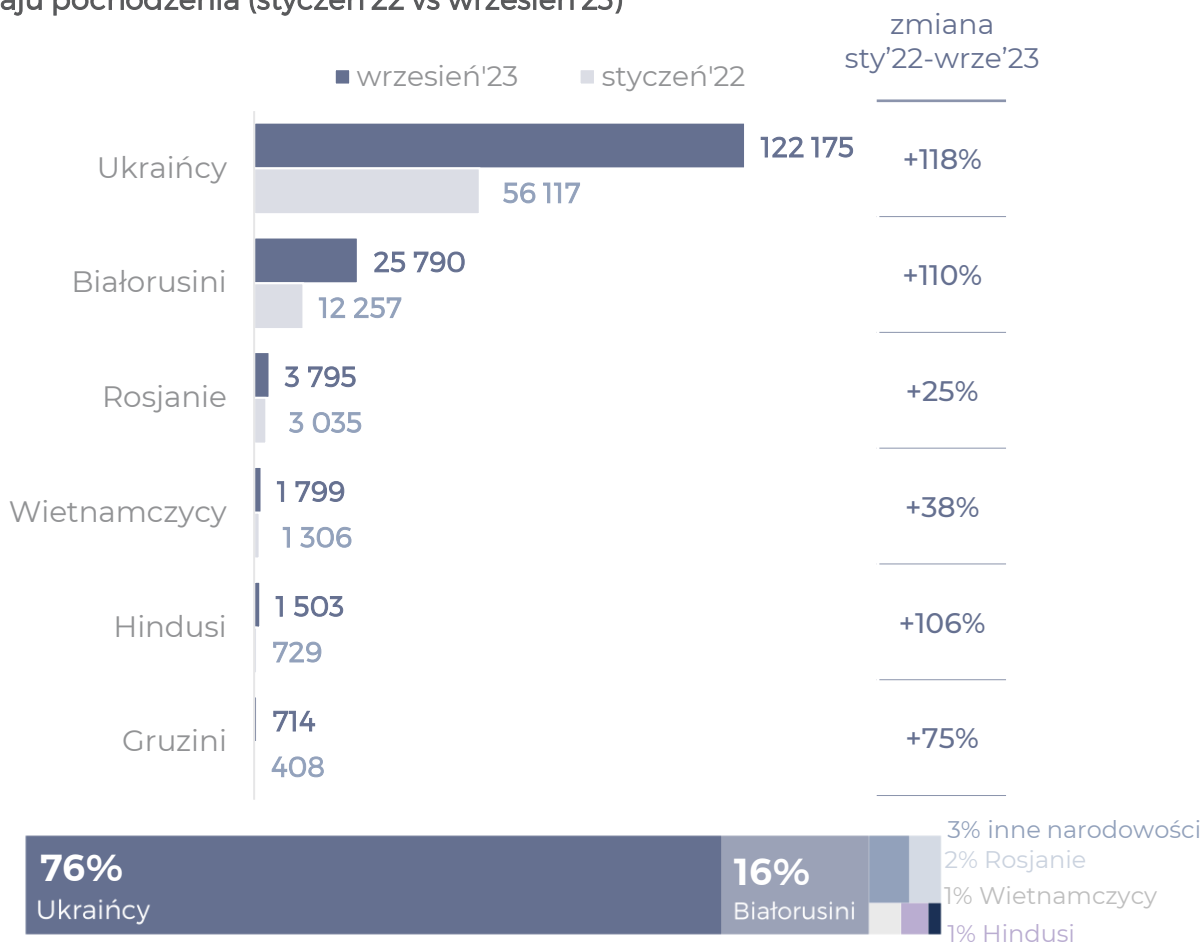
Agnieszka Kozakoszczak – Prezeska zarządu Fundacji na rzecz Różnorodności Społecznej

² <https://www.gov.pl/web/edukacja/informacja-o-ksztalceniu-w-polskim-systemie-oswiaty-osob-przybywajacych-z-zagranicy>
Metropolie w liczbach - Lekcja integracji.

III CHARAKTERYSTYKA UCZNIÓW Z DOŚWIADCZENIEM MIGRACJI

Miesiąc przed atakiem Rosji na Ukrainę, w styczniu 2022 r. uczniowie z tego kraju byli najliczniejszą nacją wśród cudzoziemców kształcących się w miastach UMP (56 tys. z 80 tys. wszystkich uczniów cudzoziemskich). W kolejnych miesiącach miasta miały do czynienia z niespotykaną dotąd skalą napływu uczniów z tego kraju. Między styczniem 2022 r. a wrześniem 2023 r. odnotowano ich ponad dwukrotny wzrost - do 122 tys. osób. Na drugim miejscu byli Białorusini - 26 tys. osób, czyli 16% wszystkich uczących się cudzoziemców. Na trzecim miejscu byli Rosjanie - 3,8 tys. osób, tj. 2% uczniów cudzoziemców. Na kolejnych miejscach, z minimalnym udziałem, odnotowano Wietnamczyków (1,8 tys., czyli 1% ogółu uczniów z doświadczeniem migracji), Hindusów (1,5 tys., czyli 1%) oraz Gruzinów (714 osób, tj. 0,4%). Pozostałe narodowości łącznie nie przekraczają w miastach UMP 3% wszystkich uczniów cudzoziemskich.

Uczniowie cudzoziemscy w miastach UMP razem według obywatelstwa i/lub kraju pochodzenia (styczeń'22 vs wrzesień'23)

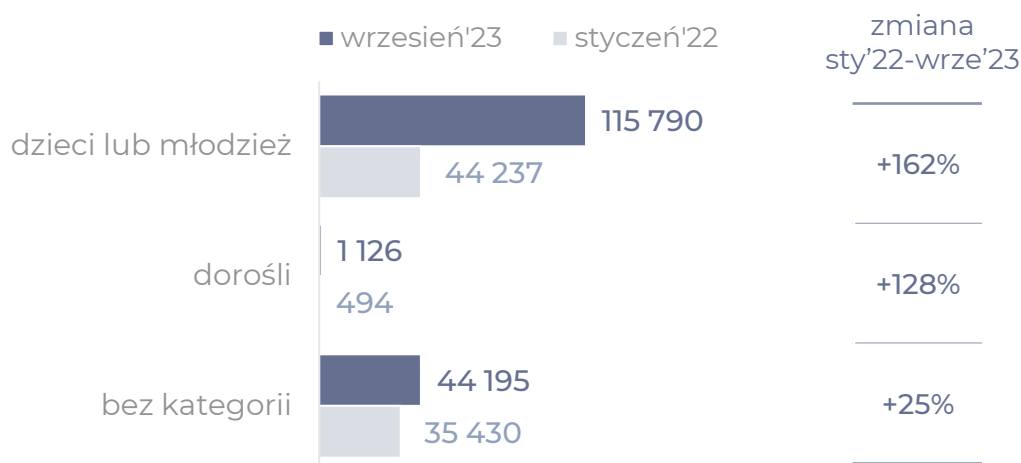

Co jeszcze wiemy o uczniach z doświadczeniem migracji? Biorąc pod uwagę kategorię uczniów, zarówno w styczniu 2022 r., jak i we wrześniu 2023 r. najwięcej było wśród nich dzieci lub młodzieży (odpowiednio 44,2 tys. oraz 115,8 tys.). Na początku roku szkolnego 2023/24 stanowili oni 72% uczniów innych narodowości w miastach UMP (wzrost o 17 p. proc. w porównaniu do stycznia 2022 r.) oraz 80% w Polsce. W przypadku tej grupy nauka ma charakter obowiązkowy, w pozostałych, czyli dorosłych i uczniów bez kategorii, jest dobrowolną decyzją zainteresowanych.

Następni byli uczniowie dorośli - zgodnie z nomenklaturą SIO - „bez kategorii” (głównie ze szkół policealnych) - we wrześniu 2023 r. uczyło się 44,2 tys. osób należących do tej kategorii, tj. 27% ogółu cudzoziemców). Nieliczną grupę wśród uczniów stanowili dorośli (1% ogółu). Ponadto, w przypadku kategorii „dzieci i młodzież” poza tym, że jest ona najliczniejszą spośród wymienionych, dodatkowo w porównaniu ze styczniem 2022 r. ponad dwukrotnie zwiększyła swoją reprezentację w roku szkolnym 2023/24 (+162%).

Uczniowie cudzoziemscy w miastach UMP razem według kategorii uczniów (styczeń'22 vs wrzesień'23)

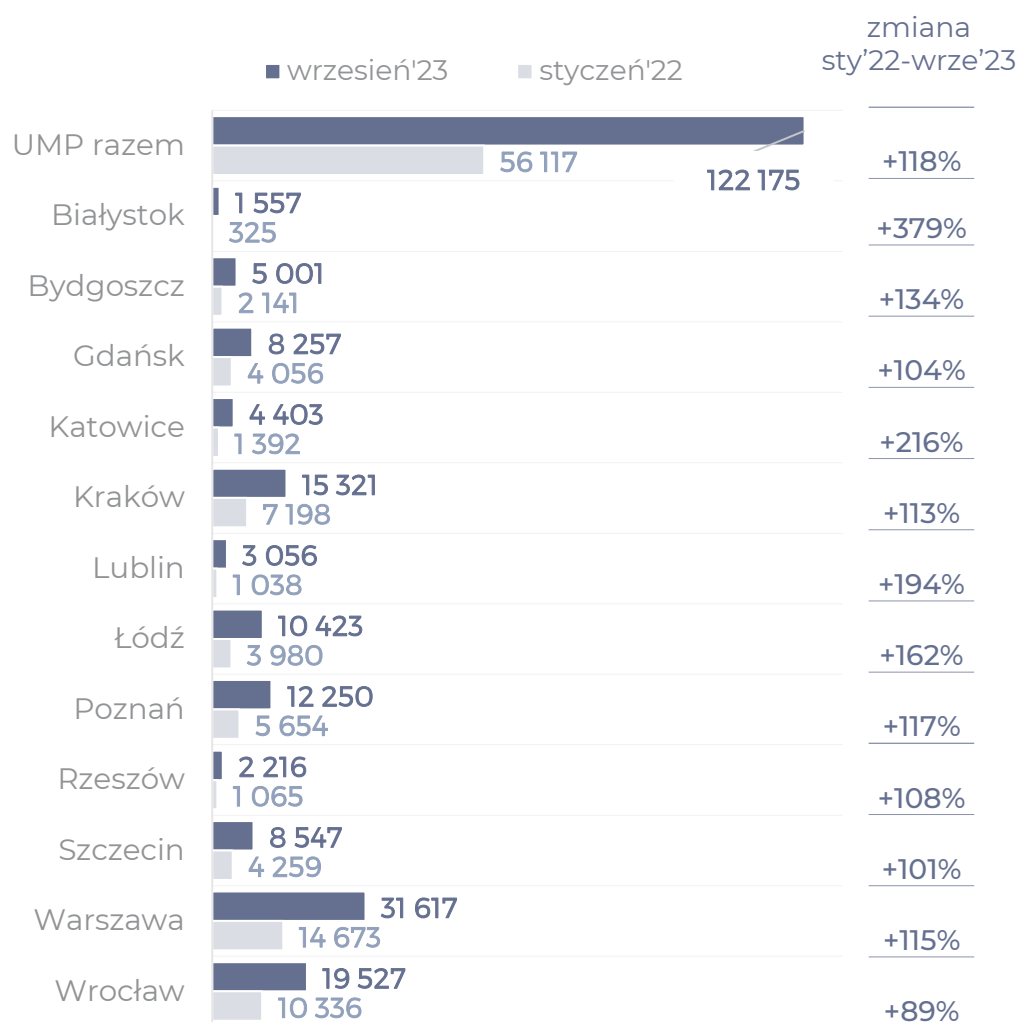
1. Ukraińcy

Ukraińcy to dominująca nacja wśród uczniów cudzoziemskich, która we wrześniu 2023 r. liczyła 122 tys. osób w miastach UMP oraz 293 tys. osób w Polsce. W porównaniu do sytuacji sprzed ataku na Ukrainę w styczniu 2022 r., to ponad dwukrotny wzrost (+118%). Jednocześnie ich udział na tle wszystkich uczących się cudzoziemców zwiększył się w tym czasie z 70% do 76% w miastach UMP, a w całej Polsce we wrześniu 2023 r. wyniósł 85%. Wśród miast UMP najwięcej obywateli ukraińskich uczyło się w Warszawie (31,6 tys.) i Wrocławiu (19,5 tys.). Z kolei największy przyrost w porównaniu ze styczniem'22 odnotowały 2 miasta leżące na wschodzie kraju - tj. Białystok (+379%) i Lublin (+194%), ale także Katowice (+216%).

z 70% do 76%

o tyle wzrósł udział Ukraińców wśród uczniów cudzoziemców w szkołach i placówkach oświatowych w miastach UMP między styczniem 2022 r. a wrześniem 2023 r.

Uczniowie ukraińscy w szkołach i placówkach oświatowych w miastach UMP (styczeń'22 vs wrzesień'23)

Jak podkreślają uczestnicy wywiadów, obywatele Ukrainy jeszcze przed inwazją rosyjską z lutego 2022 r. byli najliczniejszą narodowością wśród uczniów cudzoziemskich. Stosunkowo spora grupa ludności z tego kraju osiedliła się w Polsce po pierwszym ataku Rosjan w ramach wojny ukraińsko-rosyjskiej w 2014 r. Wiele z tych rodzin to migranci ekonomiczni, którzy zdecydowali się na przyjazd do Polski z uwagi na lepsze warunki życia i dostępność ofert pracy. Koncentrowali się głównie wokół dużych aglomeracji. Mieli opinię bardzo dobrych pracowników, łatwo integrujących się, posiadających wystarczające kompetencje językowe.

Inną grupą wśród migrantów z tego kraju byli nastolatki, którzy przyjeżdżali do Polski bez opieki rodziców pozostających w Ukrainie. Powodem migracji części tej grupy była lepsza oferta edukacyjna oraz inny model edukacyjny i wychowawczy panujący w Ukrainie. Polegał on na wcześniejszym ukończeniu szkoły (w systemie ukraińskim uczniowie kończą standardowo edukację w wieku 17 lat) i dążeniu do usamodzielnienia się nieletnich. Często wiązały się z tym problemy dotyczące braku odpowiedniej opieki nad nimi.

W związku z obecnością młodych Ukraińców w Polsce, pojawiło się dużo problemów, wyzwań, kwestii prawnych, bo to w sumie byli małoletni, bez opieki, których rodzice przebywali cały czas na Ukrainie i często dopiero jak się pojawiały jakieś problemy medyczne typu złamana ręka, wyrostek, to się okazywało, że to dziecko właściwie formalnie jest bez opieki.

Magdalena Kozłowska – Naczelnik Wydziału Analiz i Statystyk Migracyjnych w Urzędzie ds. Cudzoziemców

Wydarzenia z ostatnich kilkunastu miesięcy nasiliły migracje Ukraińców do Polski, głównie uchodźców wojennych. Przedłużające się walki w Ukrainie wymusiły pozostanie tej grupy migrantów w Polsce. W efekcie w szkołach i placówkach oświatowych zaczęły równolegle funkcjonować dwie grupy uczniów z Ukrainy, które choć pochodzą z tego samego kraju, w rzeczywistości mają różną historię, wymagają innego podejścia i traktowania ze strony grona pedagogicznego.

a. Problemy uchodźców wojennych

W opinii ekspertów samorządowych, uczniowie z Ukrainy, którzy przybyli do Polski na długo przed atakiem, w zasadzie nie mają większych problemów w nauce czy integracji ze środowiskiem. Jednak wielu uchodźców wojennych, mimo że minęły już dwa lata, w dalszym ciągu doświadczają szeregu trudności. Jak wskazuje Iwona Waszkiewicz - Zastępca Prezydenta Bydgoszczy, Przewodnicząca Komisji UMP ds. Edukacji - najczęściej zgłaszanymi problemami są:

- **zaburzenia emocjonalne**, wynikające z przeżywania traumatycznych wydarzeń związanych z opuszczeniem kraju, dlatego niektóre treści programowe dotyczące rodziny i uczuć są dla nich trudne,
- **bariera językowa**, która jest nadal jednym z podstawowych czynników utrudniających dzieciom cudzoziemskim funkcjonowanie w szkole,
- **trudności w opanowaniu treści programowych** z uwagi na niewystarczającą znajomość języka polskiego,
- **kłopoty z kontaktami rówieśniczymi w szkole**, unikanie tych kontaktów, poczucie bezpieczeństwa daje jedynie przebywanie we własnym oddziale klasowym (np. oddział przygotowawczy, w którym są tylko uczniowie z Ukrainy),
- **poczucie zawieszenia** między kulturą, w której została wychowana a kulturą kraju zamieszkania (zwłaszcza starszych uczniów),

- **potrzeba większej integracji** ze społecznością szkolną, a jednocześnie poczucie lęku przed kontaktami,
- potrzeba stałego **wzmacniania ich poczucia własnej wartości**,
- **nieuznawanie informacji zwrotnej** czy oceny opisowej (formy te nie występowały w systemie ukraińskim),
- **odmienny stosunek do zwyczajów i zasad** w regulaminach szkoły aktualnej i szkoły, do której uczęszczali w Ukrainie,
- **stres** związany z koniecznością przystąpienia **do egzaminu ósmoklasisty** oraz wyborem szkoły ponadpodstawowej wśród uczniów klas ósmych,
- potrzeba **wsparcia socjalnego**,
- **niechęć do współpracy z psychologiem** czy **pedagogiem** szkolnym,
- **brak zaspokojonej potrzeby przynależności**,
- **niechęć opiekunów prawnych ucznia do współpracy** ze szkołą; część rodziców/ opiekunów prawnych jest niewydolna wychowawczo, uczniowie nie mają wystarczającego wsparcia psychicznego i emocjonalnego ze strony rodziców/ opiekunów,
- **niska frekwencja na zajęciach i gorsze efekty nauki** u części uczniów szkół ponadpodstawowych spowodowana pracą zarobkową,
- **brak zdecydowania rodziców i opiekunów prawnych uchodźców co do przyszłości** (czy wracać na Ukrainę, zostać w danym mieście, migrować do innego miasta lub państwa), który negatywnie wpływa na motywację części uczniów-uchodźców do nauki języka polskiego, nauki w szkole w ogóle oraz na nawiązywanie relacji rówieśniczych.

b. Dzieci ukraińskie poza polskim systemem oświaty

W kontekście dzieci ukraińskich w Polsce niezwykle palącą kwestią jest sytuacja tych, które nie są zapisane do polskiego systemu oświaty. Co do zasady powinny one korzystać z systemu ukraińskiej edukacji w formie zdalnej. Jak wskazują dane z raportu Centrum Edukacji Obywatelskiej *Uczniowie uchodźczy z Ukrainy w polskim systemie edukacji*³ ponad 53% dzieci uchodźczych w wieku szkolnym (urodzonych w latach 2005-2016) zarejestrowanych w krajowej bazie wniosków o nadanie statusu UKR w związku z konfliktem na Ukrainie: znajduje się poza polskim systemem edukacji. W grupie najstarszych uczniów odsetek ten jest jeszcze wyższy, o czym więcej w kolejnym podrozdziale. Istnieją poważne obawy dotyczące braku skutecznych narzędzi do weryfikacji, czy uczniowie ci uczęszczają na zajęcia i jakie odnoszą postępy w nauce. W dłuższej perspektywie nauka wyłącznie w formie zdalnej może doprowadzić do pogłębiającej się izolacji tych osób i niewykorzystania potencjału do zdobycia wykształcenia.

System nie opanował tego, że nadal brakuje skutecznych narzędzi w samorządzie do tego, żeby zweryfikować realizację obowiązku szkolnego, bo dzisiaj się dużo mówi o tym, że setki tysięcy dzieci ukraińskich są poza systemem. My nie wiemy, co się z nimi dzieje.

”

Katarzyna Szostak-Król – Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 26 w Białymstoku

Obawy potwierdza prof. dr hab. Halina Grzymała-Moszczyńska w wywiadzie dla tygodnika *Polityka* (nr 6/2024) sugerując, że przedłużona izolacja może w dłuższej perspektywie doprowadzić do wykluczenia społecznego: „Tymczasem ogromna liczba ukraińskich dzieci i młodzieży pozostaje poza polskim systemem edukacji. I to jest dramat. To nam daje odroczonej gettoizację, te dzieci nie integrują się ze swoim otoczeniem społecznym.”

Nieliczna grupa dzieci ukraińskich korzysta jednocześnie z polskiego i ukraińskiego systemu, co z kolei powoduje ogromne przeciążenie młodych osób i brak koncentracji na zajęciach. Wiele samorządów miast UMP, jak Lublin czy Rzeszów wyszło naprzeciw sytuacji dzieci ukraińskich i utworzyły punkty w różnych częściach miasta umożliwiające naukę zdalną w ciągu dnia, a także udostępniły niezbędny sprzęt komputerowy. Mimo podejmowanych wśród Ukraińców akcji informacyjnych, te działania niestety nie spotkały się z dużym zainteresowaniem ze strony małoletnich Ukraińców i ich opiekunów. Wyzwaniem, z którym już się mierzą miasta, są próby dotarcia do lokalnych społeczności ukraińskich, za pośrednictwem organizacji pozarządowych i asystentów międzykulturowych i przekonywanie opiekunów dzieci, aby zdecydowali się na zapisanie ich do szkół samorządowych. Dla wielu z nich pobyt w Polsce jest nadal traktowany jako tymczasowy, który miał w teorii trwać kilka miesięcy, niewart inwestowania w naukę w Polsce.

³ https://ceo.org.pl/wp-content/uploads/2024/01/Uczniowie-uchodzczy-w-polskim-systemie-edukacji-CEO-01_2024.pdf

W wielu miastach tworzyliśmy nawet specjalne miejsca, gdzie te dzieci mogły przychodzić i korzystając z naszego sprzętu uczestniczyć w lekcjach organizowanych online. Dzisiaj wiemy, że wyglądało to tak sobie (...). I my podjęliśmy taki trud w pewnym momencie, żeby zbadać, co się dzieje z tymi dziećmi. Bo jeśli informowano nas o tym, że w Lublinie mamy 50 tys. Ukraińców, a w naszych szkołach mieliśmy dwa tysiące dzieci, to wiedzieliśmy, że gdzieś nam się te dzieci „gubią” i wcale nie byliśmy z tego powodu zadowoleni. (...) Nam bardzo zależy na tym, żeby ci Ukraińcy zostali w Polsce.

Mariusz Banach – Zastępca Prezydenta Miasta Lublin ds. Oświaty i Wychowania

Jednocześnie coraz częściej słychać głosy ze strony środowiska naukowego oraz samorządowego, nawołujące do wprowadzenia systemowych rozwiązań, które umożliwiłyby z jednej strony większą kontrolę nad dziećmi i młodzieżą we współpracy z ukraińskim ministerstwem edukacji a z drugiej wprowadziły system korzyści czy „zachęt”, aby jak największą liczbę uczniów wprowadzić do polskiego systemu edukacji.

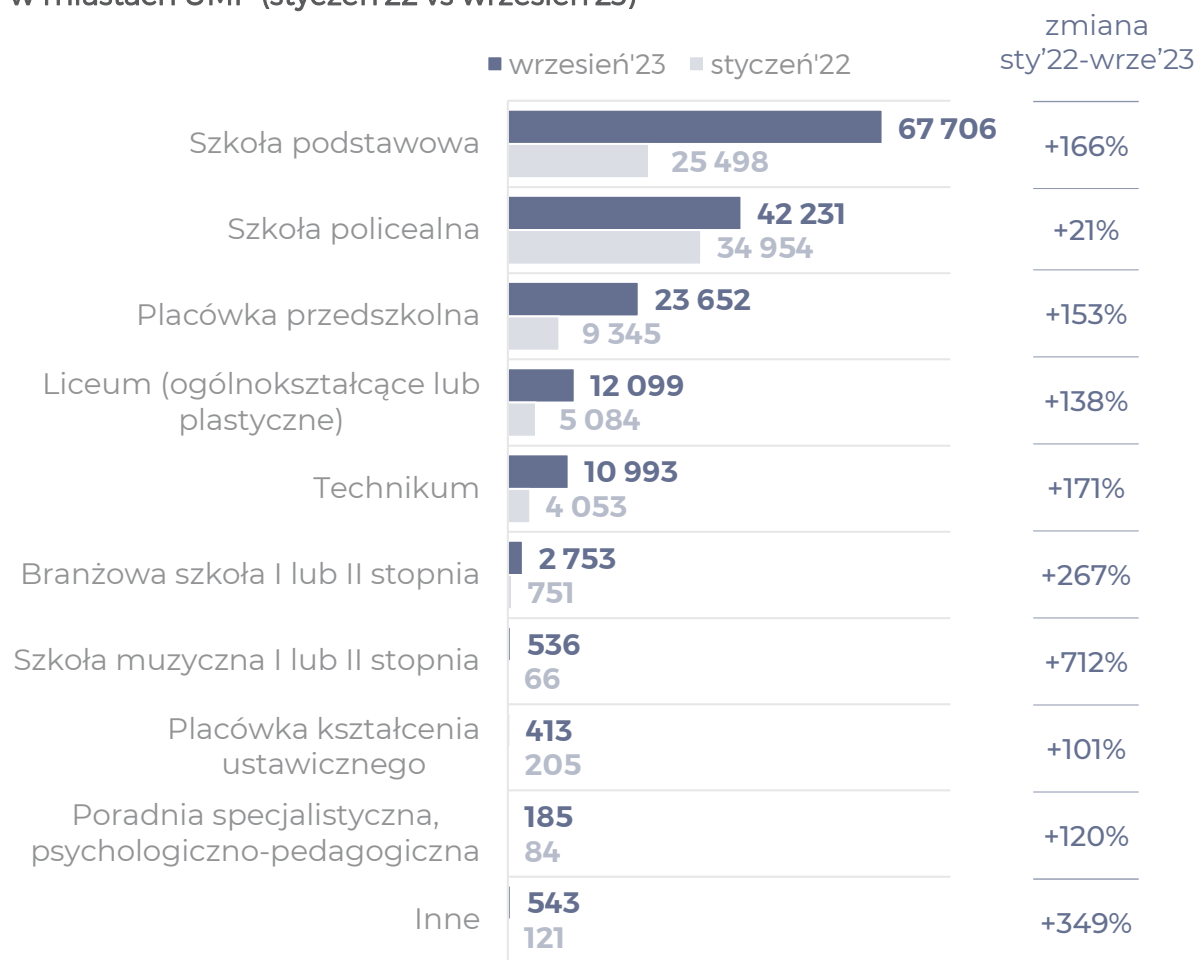
Jedną z nich mogłoby być utworzenie ukraińskich **szkół weekendowych**, a w zasadzie miejsc spotkań dla ukraińskich dzieci przebywających w Polsce, w tygodniu uczących się w Polskich szkołach. Ideą tworzenia tych placówek jest zapewnienie ukraińskim dzieciom i nauczycielom możliwości nauczania języka i kultury ukraińskiej w Polsce, kultywowania narodowych zwyczajów i tradycji. Istnieje w świadomości obywateli Ukrainy obawa, że jeśli ich dzieci będą uczęszczać do polskich szkół, mogą mieć trudności z tożsamością narodową po powrocie do swojego kraju. Tworzenie przestrzeni dla Ukraińców do spotkań i edukacji może te obawy znacznie osłabić.

c. Niskie zainteresowanie edukacją w szkołach ponadpodstawowych wśród uczniów cudzoziemskich

Problem uczniów cudzoziemskich poza polskim systemem oświaty jest szczególnie nasilony wśród młodzieży na etapie edukacji ponadpodstawowej.

Jak wskazują dane, w styczniu 2022 r. uczniowie cudzoziemscy najczęściej uczęszczali do szkół policealnych (35 tys., tj. 44% ogółu uczniów z doświadczeniem migracji), które we wrześniu 2023 r. były wybierane jako drugie w kolejności (42 tys., tj. 26% ogółu). Na pierwsze miejsce wysunęli się wówczas uczniowie szkół podstawowych (67,7 tys., tj. 42% ogółu), zaś na trzecim dzieci uczęszczające do przedszkoli (24 tys. tj. 15% ogółu). We wszystkich typach placówek przybyło uczniów cudzoziemskich dwukrotnie lub więcej. Stosunkowo najmniejszy przyrost odnotowały szkoły policealne (+21%).

Uczniowie według typu placówki w szkołach i placówkach oświatowych w miastach UMP (styczeń'22 vs wrzesień'23)

Pogłębiona analiza sytuacji i informacji uzyskanych od ekspertów wskazuje na stosunkowo niewielkie zainteresowanie uczniów z doświadczaniem migracji nauką w szkołach ponadpodstawowych. Problem ten dotyczy zwłaszcza młodzieży ukraińskiej, zauważany jest również wśród Czeczenów czy Romów. W ich przypadku niechęć do zdobywania kolejnych szczebli wykształcenia jest uwarunkowana kulturowo i dotyczy głównie dziewcząt. Sytuacja Ukraińców jest bardziej złożona. Według raportu Centrum Edukacji Obywatelskiej ten problem może dotyczyć 61% dzieci uchodźczych przebywających w Polsce w wieku szkolnym ponadpodstawowym (ur. 2005-2008)⁴.

Jedną z głównych przyczyn takiego zjawiska jest wspomniany w poprzednim podrozdziale, **brak faktycznej możliwości egzekwowania obowiązku**. Kolejną - **nieznajomość języka polskiego jako języka edukacji**. Wielu młodych migrantów, którzy przybyli do Polski, mimo rocznego czy niemal dwuletniego pobytu, jest w tym wyścigu daleko w tyle. Ich szanse na dostanie się do szkoły ponadpodstawowej o wybranym, czyli zazwyczaj najbardziej popularnym profilu, nawet przy zwiększonym wymiarze języka polskiego, są dużo mniejsze niż polskich uczniów. Bariere stanowi egzamin ósmoklasisty, który mimo pewnych ułatwień, musi być napisany w języku polskim.

⁴https://ceo.org.pl/wp-content/uploads/2024/01/Uczniowie-uchodzcy-w-polskim-systemie-edukacji-CEO-01_2024.pdf

Ponadto, niektórzy młodzi ludzie i ich opiekunowie nie widzą wartości w inwestowaniu w edukację w Polsce, gdyż postrzegają swoją obecność w kraju jako tymczasową. Wolą ukończyć szkołę zdalnie w systemie ukraińskim lub biernie przeczekać okres wojny.

Mamy już pierwsze dowody dotyczące tego, że istnieje spora grupa takich osób, które planują szukać szczęścia na studiach w innych krajach. Liczą na powrót do Ukrainy (...). Wpadają w pułapkę tymczasowości. Jest taki znany zwrot, że w migracjach nie ma nic bardziej trwałego niż tymczasowość. I jest szansa, że w tej tymczasowości będą tu jeszcze wiele lat. Ale na razie (nie mówię o wszystkich), można wyodrębnić taki segment, dla których to jest miejsce tylko na chwilę, więc nie ma co inwestować tutaj.

”

dr hab. Mikołaj Pawlak – profesor w Instytucie Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego

Znaczący wpływ na tą sytuację ma fakt, że w systemie ukraińskim uczniowie kończą standardowo edukację w wieku 17 lat. Oczekują, że w Polsce będzie respektowane ich prawo do samodecydowania o swojej przyszłej edukacji. Część z nich zamiast nauki decyduje się na rozpoczęcie pracy zawodowej w Polsce. Często z uwagi na chęć uniezależnienia się finansowego, bądź trudną sytuację materialną rodziny i brak realnego wsparcia w tym zakresie ze strony opiekunów.

Ponadto, zdaniem ekspertów, młodzież jest bardzo mobilna, podróżuje, szuka swojego miejsca, często w tym okresie życia usamodzielnia się. Na pewno w tym wieku inaczej się integruje, bardziej świadomie dobiera grupę odniesienia, styl życia. Młodzi migranci w wieku uprawniającym do nauki w szkołach ponadpodstawowych są bardziej związani ze swoją kulturą, językiem czy przyjaciółmi, których mieli przed przyjazdem do Polski. Młodsze dzieci trochę szybciej dostosowują się do zaproponowanych rozwiązań i odnajdują się w nowej grupie szkolnej czy przedszkolnej.

Dla mnie – jako eksperta, który uczy języka polskiego jako języka obcego – efekt osiągnięty po półrocznej nauce języka przez uczniów ukraińskich przygotowujących się do egzaminu ósmoklasisty to jest kosmiczny wynik, ale niestety nie dawał możliwości dostania się do liceum ogólnokształcącego. Więc nie dziwnym jest, że te dzieci nam poginęły. To nie jest tak, że tych uczniów nie interesuje dalsza nauka w Polsce (...) tylko realnie te możliwości związane z rekrutacją do szkoły średniej są nie do przebrnięcia.

”

Katarzyna Szostak-Król – Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 26 w Białymstoku

Żeby wyjść naprzeciw temu wyzwaniu należy, jak sugerują eksperci, **wdrożyć bardziej kompleksowy system doradztwa zawodowego w szkołach podstawowych i wsparcia w planowaniu kariery**. Powinien on objąć zarówno dzieci, jak i ich opiekunów, ponieważ często to ich opinia jest decydująca w temacie przyszłości dziecka i ściśle powiązana z aktualną sytuacją życiową całej rodziny.

Powinno się też w większym stopniu promować oferty szkół i możliwości związane z nauką w różnych typach placówek i informować, jakie dają możliwości. Jednocześnie trzeba dążyć do zwiększenia wymiaru godzin nauki języka polskiego z użyciem dedykowanego tematowi słownictwa.

Innym rozwiązaniem sugerowanym przez rozmówców byłoby **funkcjonowanie na większą skalę szkół, w których uczniowie kształcą się w systemie międzynarodowym**, w języku innym niż polski. Jest to szansa dla rodzin cudzoziemskich, które nie wiążą swojej przyszłości z pozostaniem w Polsce w dłuższej perspektywie.

Muszą powstać szkoły dla dzieci cudzoziemskich, gdzie naucza się w języku obcym, szkoły prowadzone przez państwo, a nie przez ambasady (...). Może przy jakimś uznaniu, że np. język angielski będzie językiem, gdzie rzeczywiście da się prowadzić te lekcje.

Mariusz Banach – Zastępca Prezydenta Miasta Lublin ds. Oświaty i Wychowania

”

2. Białorusini

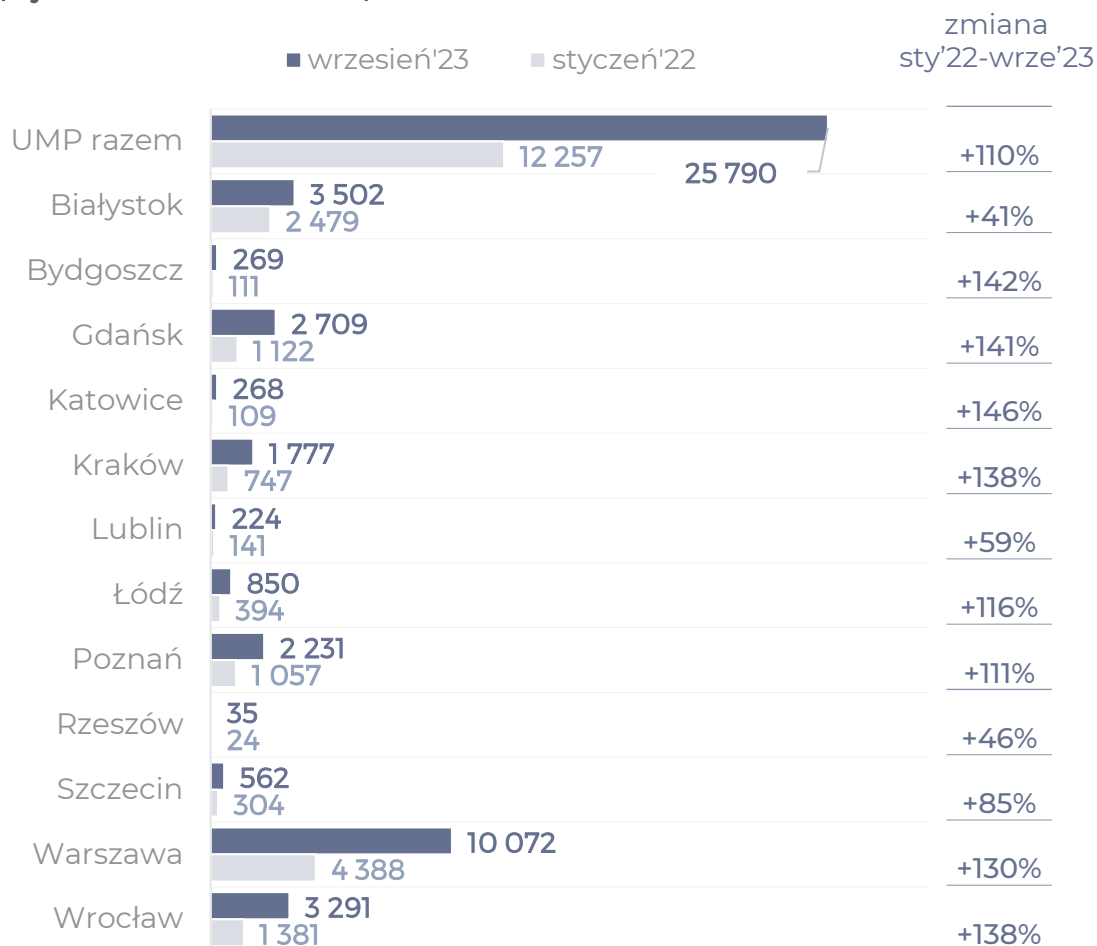
Jak wskazują dane z Systemu Informacji Oświatowej, Białorusini są drugą co do wielkości nacją wśród uczniów z doświadczeniem migracyjnym w miastach UMP, ale jednocześnie niemal pięciokrotnie mniej liczną niż Ukraińcy. Na początku roku szkolnego 2023/24 w miastach UMP uczyło się niemal 26 tys. Białorusinów. Najwięcej w Warszawie (10,1 tys.) w Białymstoku (3,5 tys.) oraz we Wrocławiu (3,3 tys.). Między styczniem 2022 r. a wrześniem 2023 r. wyraźnie więcej uczniów z Białorusi odnotowano w Katowicach (+146%), w Bydgoszczy (142%) oraz w Gdańsku (+141%).

Te dzieci białoruskie to przede wszystkim Warszawa i Białystok. Wiąże się to ze stosunkowo niedawną migracją od 2020 roku. Białorusini zawsze tu przyjeżdżali, ale nie w takich liczbach. I to jest związane z wyjazdem w dużej mierze raczej dobrze wyedukowanych, o takich średnio-klasowych aspiracjach ludzi.

dr hab. Mikołaj Pawlak – profesor w Instytucie Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego

”

Uczniowie białoruscy w szkołach i placówkach oświatowych miastach UMP (styczeń'22 vs wrzesień'23)

Magdalena Kozłowska, naczelnik w Urzędzie do Spraw Cudzoziemców podkreśla, że migracja Białorusinów do Polski jest zjawiskiem obserwowanym od dawna (Białorusini mieli dostęp do darmowych wiz, często to osoby polskiego pochodzenia), aczkolwiek wyraźnie nasilonym po 2020 r.

Jak sugerują rozmówcy, większość przyjezdnych to przeciwnicy polityki reżimowej obecnego prezydenta Aleksandra Łukaszenki. Niektórzy Białorusini przyjechali do Polski, by uniknąć poboru do rosyjskiego wojska lub w wyniku reperkusji protestów w Mińsku. Są to zazwyczaj osoby wykształcone, poszukujące dobrze płatnej pracy, chcące poprawić jakość życia swojej rodziny, zapewnić stabilizację i bezpieczeństwo.

Kolebką dla dużej części Białorusinów w Polsce jest Podlasie, gdzie stanowią istotną mniejszość narodową i kultywują swoją tradycję, zwyczaje czy język. Obecnie koncentrują również się wokół dużych ośrodków miejskich, które dają możliwości zatrudnienia, jak np. Warszawa czy Wrocław. Wielu Białorusinów w Polsce z uwagi na bliskość kulturową i podobne doświadczenia historyczne wspiera uchodźców wojennych z Ukrainy, pomaga w integrowaniu się ze społecznościami lokalnymi, w środowisku szkolnym.

3. Rosjanie

Trójkę najczęściej spotykanych nacji wśród uczniów imigranckich w miastach UMP zamykają obywatele Federacji Rosyjskiej. We wrześniu 2023 r. uczyło się ich tutaj 3,8 tys. Rosjan, czyli stanowili 2% wszystkich uczniów cudzoziemców. Ich obecność była najbardziej zauważalna w największych miastach UMP – tj. Warszawie (1,4 tys.), Krakowie (517 osób) i Wrocławiu (436 osób). Między styczniem 2022 r. a wrześniem 2023 r. szkoły i placówki oświatowe w miastach UMP zarejestrowały więcej uczniów z Rosji, ale na tle Ukraińców i Białorusinów wzrosty te można uznać za zdecydowanie mniej znaczące - o +25%. Najwięcej przybyło ich w Łodzi (+55%). Natomiast w Katowicach odnotowano odwrotną sytuację - o 7% mniej uczniów rosyjskich w porównaniu ze styczniem'22.

Uczniowie rosyjscy w szkołach i placówkach oświatowych w miastach UMP (styczeń'22 vs wrzesień'23)

Uczniowie formalnie pochodzący z Federacji Rosyjskiej w Polsce to nie jest jednorodna grupa. Część z nich stanowi ludność czeczeńska, która posiada status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą. Często mieszkają w zbiorowych ośrodkach dla uchodźców. W ostatnich kilku latach jest ich mniej w wyniku pandemii COVID-19 i związanej z tym ograniczoną możliwością przemieszczania się między krajami.

Zdarza się, że w tym samym środowisku szkolnym uczą się jednocześnie dzieci ukraińskie, białoruskie i rosyjskie. Zdaniem ekspertów taka sytuacja może prowadzić do powstawania konfliktów na tle politycznym i narodowościowym pomiędzy uczniami. Wobec tego rolą i odpowiedzialnością nauczycieli oraz asystentów międzykulturowych jest możliwie szybka identyfikacja takich sytuacji i zapobieganie konfliktom.

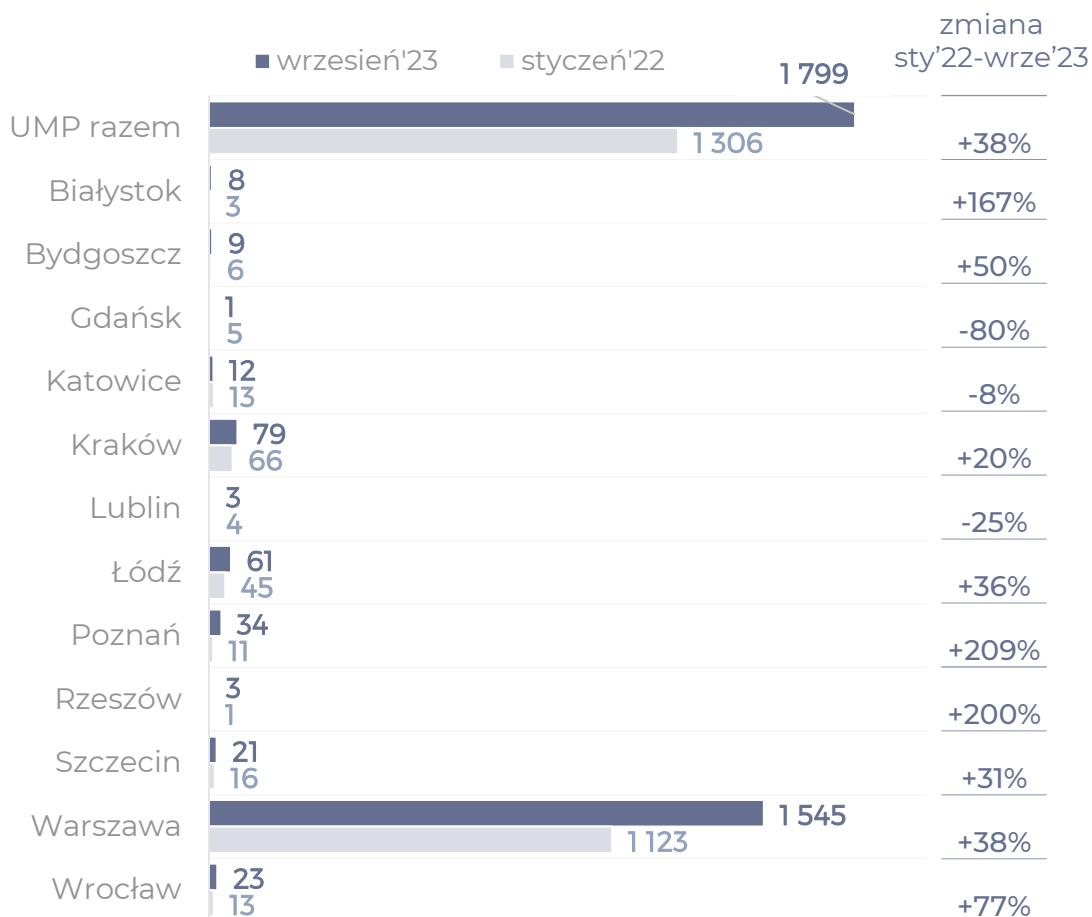
Pojawiały się takie sytuacje, gdzie w jednej klasie obok siebie siedzieli trójka dzieci z Czeczenii, dwójka dzieci z Ukrainy i za chwilę pojawiały się dzieci z Białorusi (...) i kiedy nauczyciel słyszał od jednego dziecka „ty jesteś od Kadyrowa, a od drugiego „ty jesteś od Putina”, to gdyby nie ta świadomość i działania profilaktyczne byłoby różnie. Nasza kadra pedagogiczna, dzięki wcześniejszym, piętnastoletnim doświadczeniom pracy z cudzoziemcami, zdawała sobie sprawę z tego, że do takich trudnych sytuacji w klasie może dochodzić.

Katarzyna Szostak-Król – Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 26 w Białymstoku

4. Wietnamczycy

Na przestrzeni ostatnich kilkunastu miesięcy uczniowie pochodzenia wietnamskiego, podobnie jak reprezentanci poprzednich nacji, powiększyli swoją reprezentację wśród uczniów dwunastu miast tworzących Unię Metropolii Polskich (między styczniem 2022 r. a wrześniem 2023 r. o 38% - z 1,3 do 1,8 tys. osób). Wśród miast metropolitalnych we wrześniu 2023 r. dominowała Warszawa, skupiając 86% spośród wszystkich wietnamskich uczniów. W pozostałych miastach UMP uczyło się niewielu przedstawicieli tej nacji.

Uczniowie wietnamscy w szkołach i placówkach oświatowych w miastach UMP (styczeń'22 vs wrzesień'23)

Jak wskazują powyższe dane, główne skupiska społeczności wietnamskiej znajdują się w Warszawie i jej okolicach (np. Wólka Kosowska). Przedstawiciele tej nacji mają długą historię w naszym kraju. Najczęściej zajmują się handlem, prowadzą własne działalności gospodarcze. Wielu Wietnamczyków uzyskało polskie obywatelstwo, częściowo są to małżeństwa mieszane z Polakami i na gruncie naszego kraju wychowują tu już kolejne pokolenia. Jest to stosunkowo hermetyczna grupa, zachowująca swoje tradycje i kulturę w ramach wewnętrznych społeczności. Z drugiej strony w ostatnich latach obserwowane jest stopniowe integrowanie się z lokalnym środowiskiem. Edukacja jest w kulturze wietnamskiej wysoko ceniona, a rodzice tych dzieci inwestują w naukę i oczekują od nich bardzo dobrych wyników. Zdaniem ekspertów wietnamskie dzieci postrzegane są jako zdyscyplinowane i niesprawiające problemów w szkole.

[Wietnamczycy - przyp. red.] to jest taka bardzo hermetyczna narodowość, bardzo funkcjonująca wewnętrznie. Ale to się stopniowo zmienia.

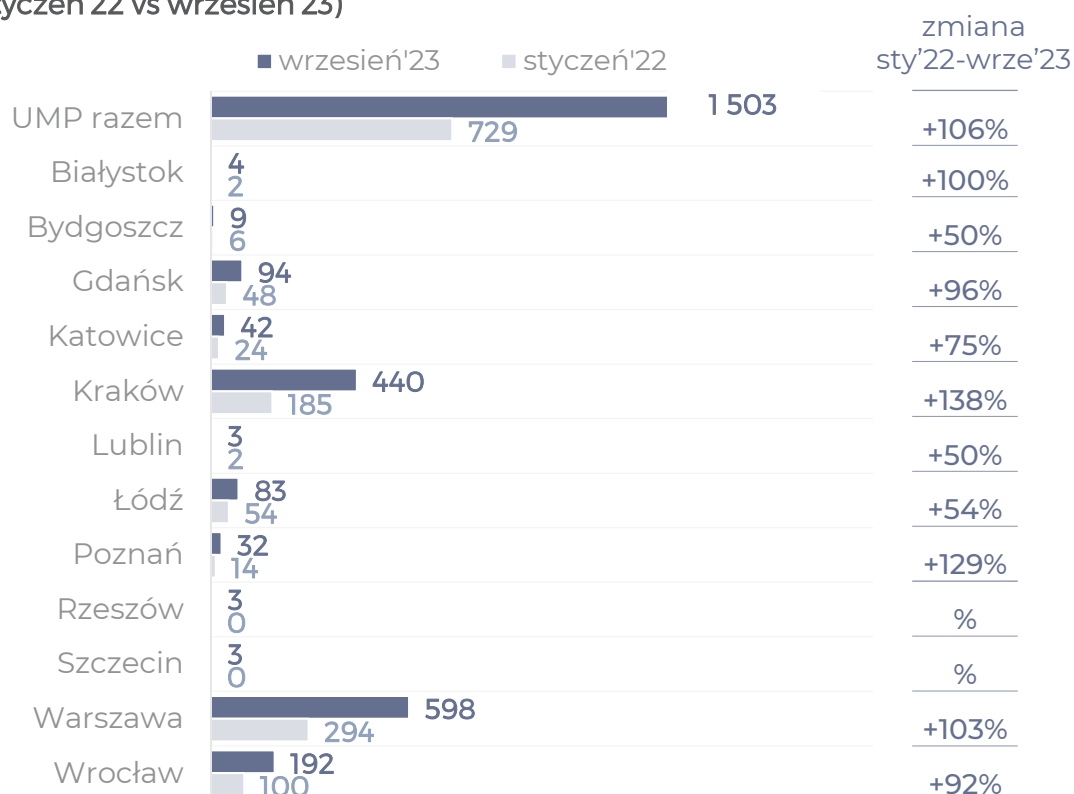
”

Magdalena Kozłowska – Naczelnik Wydziału Analiz i Statystyk Migracyjnych w Urzędzie ds. Cudzoziemców

5. Hindusi

Obywatele Indii, których dzieci są piątą co do liczebności nacją uczniów cudzoziemskich w szkołach w miastach UMP – podobnie jak przedstawiciele pozostałych przytoczonych w analizie krajów – przybywa ich i są coraz bardziej zauważalni w przestrzeni społecznej.

Uczniowie hinduscy w szkołach i placówkach oświatowych w miastach UMP (styczeń'22 vs wrzesień'23)

W ostatnich kilkunastu miesiącach uczniowie z tego kraju niemal podwoili swoją reprezentację w miastach UMP (z 729 osób w styczniu 2022 r. do 1,5 tys. osób we wrześniu 2023 r.). Generalnie na początku roku szkolnego 2023/24 koncentrowali się w trzech największych miastach UMP – Warszawie (598 osób), Krakowie (440 osób) i we Wrocławiu (192 osoby). W pozostałych miastach spośród analizowanej dwunastki Hindusi uczyli się sporadycznie.

Warszawa, Kraków i Wrocław to miasta, w których uczniowie z Indii uczyli się najczęściej we wrześniu 2023 r.

Rozmówcy wskazują na coraz powszechniejszą migrację Hindusów nie tylko do Polski, ale i do innych państw w Europie czy na świecie. Wynika ona w dużej mierze z sytuacji demograficznej tego kraju, w tym rosnącej w szybkim tempie liczby mieszkańców. Nierówności społeczne czy niemożność zapewnienia podstawowych potrzeb wszystkim obywatelom skłaniają do szukania lepszych warunków życia w innych częściach globu. Migranci z Indii mają w Polsce stosunkowo krótką, kilkuletnią historię i jest to grupa wewnątrznie zróżnicowana.

Wśród nich duży udział stanowią osoby dobrze wykształcone, częściej są to mężczyźni, którzy otrzymują atrakcyjne warunki zatrudnienia (np. w branży IT). Coraz powszechniejszym zjawiskiem są mieszane małżeństwa między polskimi i indyjskimi partnerami. Z reguły dzieci z tych związków uczestniczą w polskim systemie edukacji. Relatywnie stopa życiowa tych rodzin jest na wysokim poziomie, umożliwia korzystanie z prywatnych szkół i przedszkoli. Statystycznie na tle innych nacji procentowo najwięcej decyduje się na posłanie dzieci do niepublicznych placówek (75%). Jak wskazują eksperci obecność uczniów pochodzących z Indii jest w Polsce stosunkowo nowym zjawiskiem, wymagającym pogłębienia i przebadania.

Natomiast grupa indyjska to jest zupełnie nowa karta dla środowiska badań migracyjnych w Polsce. Bardzo mało o nich wiemy. Ta migracja jest bardzo zróżnicowana (...). Są to zazwyczaj osoby [migranci z Indii z dziećmi - przyp. red], które przyjeżdżają tu na dość dobre stanowiska, podejmują relatywnie dobrą pracę i właśnie dlatego są w stanie wysłać dzieci do prywatnych szkół, z językiem wykładowym innym niż język polski.

”

dr hab. Mikołaj Pawlak – profesor w Instytucie Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego

IV EDUKACJA WŁĄCZAJĄCA

1. Włączająca, czyli podążająca za uczniem

Edukacja włączająca według definicji Ministerstwa Edukacji Narodowej⁵ jest „podejściem w procesie kształcenia i wychowania, którego celem jest zwiększanie szans edukacyjnych wszystkich osób uczących się poprzez zapewnianie im warunków do rozwijania indywidualnego potencjału, tak by w przyszłości umożliwić im pełnię rozwoju osobistego na miarę swoich możliwości oraz pełne włączenie w życie społeczne. (...) To systemowe, wielowymiarowe i wielokierunkowe podejście nastawione na dostosowanie wymagań edukacyjnych, warunków nauki i organizacji kształcenia do potrzeb i możliwości każdego ucznia, jako pełnoprawnego uczestnika procesu kształcenia.”

Jak twierdzą eksperci, koncepcja edukacji włączającej w kontekście uczniów cudzoziemskich ma na celu tworzenie odpowiednich warunków i zapewnienie równych szans wszystkim uczniom, niezależnie od ich pochodzenia. Jednocześnie powinno się ją łączyć z podejściem integracyjnym, które zakłada poszanowanie różnic międzykulturowych, otwartość, tolerancję, akceptację, pogłębianie wrażliwości na odmienność.

Szkoły powinny stosować podejście włączające i integracyjne, czyli zakładać, że szanujemy i widzimy wartość w różnicach, ale szukamy też wspólnego mianownika, doświadczeń, które nas łączą. Ja cały czas mam poczucie, że system edukacji w Polsce i podejście kadry poszczególnych szkół bywa bardziej asymilacyjne niż integracyjne. Albo - na poziomie deklaratywnym prezentowane jest podejście integracyjne, a na poziomie konkretnych działań - asymilacyjne.

Agnieszka Kozakoszczak – Prezeska zarządu Fundacji na rzecz Różnorodności Społecznej

”

Zdaniem rozmówców, aby możliwe było wdrożenie rozwiązań podejścia włączającego, należy zreformować system edukacji na kilku poziomach:

- Po pierwsze **zaktualizować i dostosować programy nauczania** uwzględniając nowe metody nauczania i strategie pracy z uczniami o specjalnych potrzebach i pochodzącymi z różnych środowisk kulturowych.
- Po drugie, należy **zadbać o odpowiednie przygotowanie nauczycieli** do pracy z uczniami wymagającymi tego typu wsparcia. Rozwój ich kompetencji powinien opierać się na umiejętnościach miękkich, kreatywnym i innowacyjnym podejściu do nauczania czy umiejętności dostosowywania się do zmieniających się okoliczności.
- Po trzecie, ważnym elementem powodzenia procesu jest **zaangażowanie asystentów międzykulturowych, a także rodziców dziecka**, którzy pomogą osadzić historię ucznia w szerszym kontekście społeczno-kulturowym i wspierać go w nauce.

⁵ <https://www.gov.pl/web/edukacja/edukacja-wlaczajaca>

2. Asystenci międzykulturowi

Praktyka zatrudniania asystentów i asystentek międzykulturowych w szkołach i placówkach oświatowych w kraju istnieje od ponad dekady, ale od czasu inwazji rosyjskiej zapotrzebowanie na tego typu wsparcie znacząco wzrosło.

Główną rolą asystentów międzykulturowych jest zapewnienie komunikacji między szkołą a uczniem i jego rodzicami, wsparcie dzieci w adaptacji w środowisku szkolnym, pomoc w nauce. Ma ona na celu pomoc w zrozumieniu materiału, komunikowaniu się z innymi i odnalezieniu się w nowym środowisku kulturowym.

Asystenci wspierają w integrowaniu nowych uczniów ze społecznością przyjmującą, uczestniczą w rozwiązywaniu konfliktów na tle kulturowym, a także pomagają w zrozumieniu perspektywy samych dzieci. Jak wskazują eksperci, ich obecność ma pozytywny wpływ na proces adaptacji.

W Polsce mamy takie przeświadczenie, że politykę publiczną kreuje się tylko legislacją czy wydawaniem aktów prawnych. To nie o to też chodzi. Taki plan minimum - żeby w Ministerstwie Edukacji Narodowej była osoba, która się zajmuje uczniami cudzoziemskimi i asystenturą międzykulturową, bo tego nie ma w tej chwili. (...) Żeby ministerstwo było świadome, że może promować wśród szkół te rozwiązania.

”

dr hab. Mikołaj Pawlak – profesor w Instytucie Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego

Asystenci są często rekrutowani wewnątrz grup narodowościowych, dzięki czemu stają się przedstawicielami swoich środowisk. Lepiej rozumieją sytuację dziecka i potrafią wytłumaczyć wiele niuansów wynikających z różnic kulturowych. Dodatkowo mają rozbudowaną sieć kontaktów z różnego rodzaju specjalistami ze swojego kraju. Często za ich pośrednictwem organizowana jest pomoc specjalistyczna np. psychologów, logopedów.

Coraz częściej zachodzi potrzeba skorzystania z pomocy psychologa, który rozumie kontekst kulturowy dziecka, potrafi mu pomóc osadzając jego historię w szerszym kontekście, wyjaśniając uwarunkowania na tle doświadczanych sytuacji. Co ważne, zapotrzebowanie na tego typu wsparcie ciągle rośnie.

”

Iwona Waszkiewicz – Zastępca Prezydenta Miasta Bydgoszcz, Przewodnicząca Komisji Unii Metropolii Polskich ds. Edukacji

Asystentki i asystenci międzykulturowi byli bardzo potrzebni także przed 24 lutego 2022 r. Jednocześnie wiele szkół nie wiedziało, że można taką osobę zatrudnić. Ta wiedza nie była powszechna, a powinna być, bo w przepisach oświatowych funkcja pomocy nauczyciela dla dzieci cudzoziemskich istnieje od ponad 10 lat. W ostatnim czasie świadomość społeczna i świadomość szkół, że istnieją takie osoby jak asystentki i asystenci międzykulturowi, bardzo wzrosła. Świadomość napędzała zapotrzebowanie, a zapotrzebowanie napędzało świadomość.

”

Agnieszka Kozakoszczak – Prezeska zarządu Fundacji na rzecz Różnorodności Społecznej

Eksperci w zakresie migracji alarmują, że funkcjonowanie asystentury międzykulturowej w Polsce wymaga zmian systemowych i oceny skuteczności podejmowanych przez nich dotąd działań.

Po pierwsze zwracają uwagę na **niewystarczający dotąd nadzór nad tą instytucją ze strony resortu nauki**. Sugerują, że należy dokonać analizy i ewaluacji dotychczasowych przepisów związanych z pracą asystentów międzykulturowych, dookreślić standardy, zweryfikować, które z podejmowanych przez asystentów czynności wymagają poprawy i dostosowania do bieżącej sytuacji w oparciu o doświadczenia wyniesione z masowego napływu uczniów ukraińskich.

Potrzeba tego, żeby ministerstwo wzięło na siebie ciężar poprowadzenia debaty i myślenia na ten temat (asystentury - przyp. red). Żeby to nie było tak, że się zgłaszają NGO-sy, czy ludzie, którzy badają migracje, samorządy, czy ich jakaś reprezentacja np. Unia Metropolii Polskich. Tylko to ministerstwo niech zacznie organizować konsultacje, zapraszać do siebie tych, którzy coś na ten temat mają do powiedzenia, bo już to praktykują na różne sposoby i przedstawiciele tego środowiska.

”

dr hab. Mikołaj Pawlak – profesor w Instytucie Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego

Po drugie, jak postuluje środowisko asystentów międzykulturowych, należy **zmienić przepisy określające sposób zatrudniania i finansowania** tej grupy oraz włączenie jej do ciała pedagogicznego. Niskie płace i brak świadczeń dla asystentów wielokulturowych zatrudnianych przez szkoły na stanowiskach administracyjnych doprowadziły do sytuacji, że dużo korzystniejszym rozwiązaniem dla nich jest zatrudnianie się poprzez organizacje pozarządowe, niż przez same szkoły.

Po trzecie, wartym wdrożenia rozwiązaniem byłoby stworzenie **ogólnopolskiej czy ogólnomiejskiej bazy asystentów międzykulturowych**, która skupiałaby to środowisko i umożliwiała rodzicom czy szkołom na poziomie miasta czy powiatu wymianę doświadczeń i szybkie znalezienie asystenta o określonych umiejętnościach czy kompetencjach, dedykowanego konkretnym nacjom.

Dobrym przykładem jest Kraków, gdzie Fundacja Wspierania Kultury i Języka Polskiego im. Mikołaja Reja zrobiła nakładkę na mapę Googla, która pokazuje, w których szkołach podstawowych są asystentki i asystenci oraz jakimi językami się posługują. Taka mapa jest bardzo pomocna dla rodziców cudzoziemskich, kiedy szukają szkoły dla swojego dziecka. Dzięki nakładce mogą wybrać taką szkołę, w której z dużym prawdopodobieństwem dziecko dostanie wsparcie asystenta.

Agnieszka Kozakoszczak – prezeska zarządu Fundacji na rzecz Różnorodności Społecznej

Istotną kwestią w kontekście rozwoju asystentów **jest dostosowanie oferty szkoleniowej** do zmieniających się potrzeb związanych z pracą asystentów. Potrzebują oni specjalistycznej wiedzy w dziedzinach takich jak psychologia rozwojowa czy historia międzykulturowa. Ponadto środowisko asystentów apeluje o umożliwienie wzięcia udziału w superwizjach, które wpłynęłyby na podniesienie jakości ich pracy.

Organizacje pozarządowe

Kolejnym ważnym filarem wsparcia dla szkół i placówek oświatowych oraz uczących w nich nauczycieli są organizacje pozarządowe. Odgrywają ważną rolę w wypełnianiu luk edukacji formalnej w polskim systemie oświaty. Poza działaniami związanymi z organizacją pracy asystentów międzykulturowych, ich zadania koncentrują się na realizowaniu różnych projektów. Mają one na celu wspieranie i integrowanie uczniów z doświadczeniem migracyjnym ze środowiskiem szkolnym, zdobywając jednocześnie finansowanie na działania w tym zakresie (głównie dzięki wsparciu dużych organizacji międzynarodowych typu UNHCR i UNICEF). Ich działania to także prowadzenie szkoleń, zajęć pozalekcyjnych, wydarzeń kulturalnych i udzielanie wsparcia materialnego. Rozmówcy zaznaczają, że zachodzi potrzeba większej integracji ich pracy z systemem edukacji.

Tych przykładów (działań organizacji pozarządowych – red.) naprawdę jest wiele, dlatego że to jest po pierwsze oczywiście organizowanie czasu tym uczniom poza lekcjami. Bardzo ważne to są zajęcia, nazwijmy to, kulturowe, wspólna rywalizacja sportowa. To są oczywiście wszystkie te działania pomocowe związane z reagowaniem na potrzeby materialne... Tych potrzeb jest bardzo wiele.

”

Mariusz Banach – Zastępca Prezydenta Miasta Lublin ds. Oświaty i Wychowania

3. Funkcjonowanie oddziałów przygotowawczych i pokonywanie barier językowych

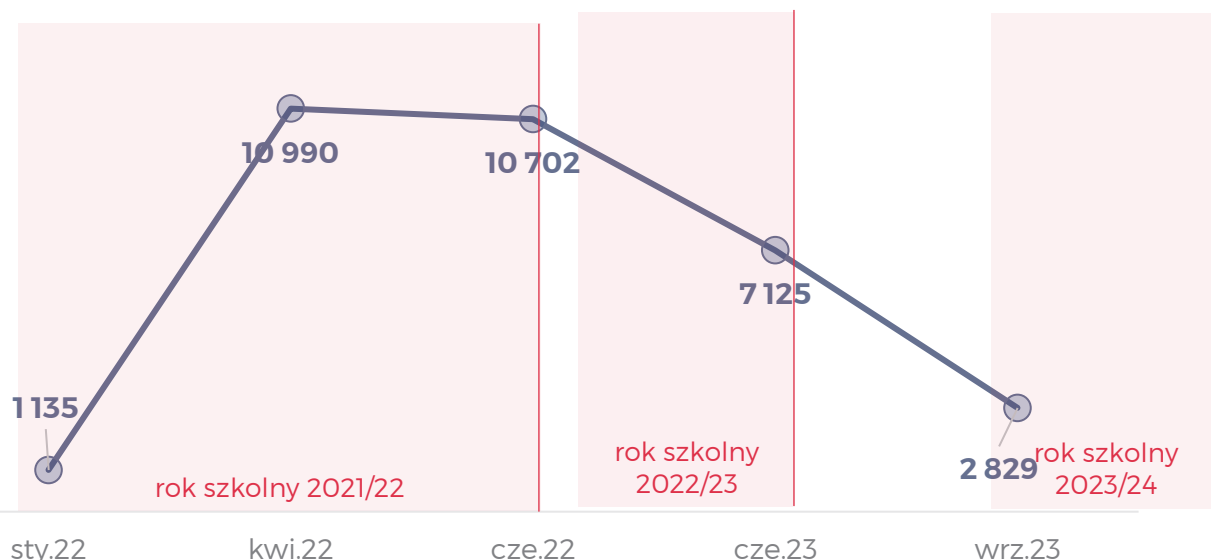
Kolejnym działaniem wspierającym proces włączania uczniów z doświadczeniem migracji jest organizowanie szkolnych oddziałów przygotowawczych. Są one tworzone przez organ prowadzący szkołę (lub kilka organów w porozumieniu), w której uczniowie realizują naukę zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego⁶. Kierowani są do niego uczniowie przybyli z zagranicy, kształcący się dotychczas w innym państwie. Ich znajomość języka polskiego jest na poziomie niewystarczającym do efektywnego uczestniczenia w lekcjach. Poza realizacją zajęć wynikających z podstawy programowej uczniowie w oddziałach przygotowawczych mają co najmniej 6-godzinny wymiar nauki języka polskiego w tygodniu, opracowany na podstawie ramowego programu kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców.

Na przestrzeni ostatnich kilkunastu miesięcy najwięcej uczniów cudzoziemskich korzystało z oddziałów przygotowawczych w miastach UMP w okresie bezpośrednio po ataku z 24 lutego 2022 r. Między styczniem a kwietniem 2022 r. przybyło ich niemal dziesięciokrotnie (z 1,1 tys. do 11 tys.). Stanowili wówczas 8% wszystkich uczących się cudzoziemców w miastach UMP. Jak podkreślają przedstawiciele samorządów, organizacja tak dużego przedsięwzięcia, w tak krótkim czasie była ogromnym osiągnięciem i świadectwem solidarności z Ukrainą.

W kolejnych miesiącach powoli rezygnowano z tych oddziałów, a uczniowie byli stopniowo włączani do klas ogólnodostępnych. Na początku roku szkolnego 2023/24 było ich najmniej w ciągu analizowanego okresu - 2,9 tys., czyli trzykrotnie mniej niż w kwietniu'22.

⁶GUS i <https://www.gov.pl/web/nauka/zasady-organizacji-oddzialow-przygotowawczych>

Uczniowie cudzoziemscy w oddziałach przygotowawczych w szkołach i placówkach oświatowych w miastach UMP w okresie sty'22-wrz'23

Nasi rozmówcy podkreślają, że intencją wprowadzenia oddziałów przygotowawczych było zapewnienie dzieciom okresu przejściowego do wykorzystania na naukę języka, oswojenie się w nowym środowisku oraz nawiązanie relacji z nauczycielami i rówieśnikami po przyjeździe do Polski.

Jedną z głównych obaw dotyczących ich funkcjonowania jest to, że mogą one sprzyjać izolacji i segregacji dzieci, zamiast integrować je z szerszą społecznością szkolną. Ponadto intensywność w pokonywaniu bariery językowej może być przytłaczająca dla niektórych uczniów, ponieważ tak duża liczba godzin nauki języka w tygodniu, w połączeniu z koniecznością realizacji podstawy programowej może nie przynieść pożądanego efektu.

Odwiedzaliśmy szkoły z oddziałami przygotowawczymi, spotykaliśmy się z rodzicami, z uczniami. Oni byli bardzo zadowoleni, że zostali przyjęci w tę społeczność szkolną. Natomiast potem zaczęły się głosy, że takie oddziały przygotowawcze nie do końca im odpowiadają, dlatego że oni mają mniejszą możliwość integracji. Oni dalej są zamknięci w swoim środowisku i nie mogą się integrować z obywatelami polskimi czy nawet innych narodowości.

Zbigniew Bury – Dyrektor Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Rzeszowa

”

Dlatego też, eksperci zwracają uwagę na konieczność oceny efektywności oddziałów przygotowawczych. Należy przeanalizować, w jakich sytuacjach uczniowie powinni być do tych jednostek włączani oraz na jak długo, aby nie zaburzyć procesu adaptacji. Program oraz metody nauczania powinny być indywidualnie dostosowane do potrzeb i bieżących możliwości dziecka, a sami nauczyciele świadomi, podążający za dzieckiem i reagujący na zmieniające się okoliczności.

4. Przygotowanie nauczycieli do pracy z uczniami z doświadczeniem migracji

Powodzenie procesu włączania dzieci do społeczności szkolnej w dużej mierze uzależnione jest od kompetencji nauczycieli i nauczycielek, którzy są w bezpośredniej relacji z uczniem.

Wszyscy rozmówcy wskazali na niedostateczne przygotowanie środowiska nauczycielskiego do pracy z dziećmi z doświadczeniem migracji czy uchodźcami wojennymi. Sytuacja wojny wymusiła pospieszne ich doszkalanie. Organizacje pozarządowe i uczelnie organizowały kursy podstaw języka ukraińskiego. Nauczyciele uczestniczyli także w formach szkoleniowych na przykład z zakresu kompetencji miękkich. Nie były one jednak prowadzone systematycznie, kompleksowo, wieloprzekrojowo, a doraźnie w zależności od posiadanych przez szkoły zasobów.

Doświadczenie i odpowiednie zaplecze merytoryczne przed 24 lutego 2022 r. mieli na tym polu głównie ci nauczyciele i nauczycielki, którzy na co dzień pracowali w szkołach znajdujących się w pobliżu ośrodków dla cudzoziemców lub które potocznie nazywano międzykulturowymi. Natomiast w przypadku przeważającej większości z nich nie koncentrowano się dotąd na wzmacnianiu kompetencji związanych z edukacją włączającą.

Jest to kwestia niezwykle złożona, która nie wynika z niechęci nauczycieli do uwzględniania potrzeb uczniów cudzoziemskich, ale systemowych zaniedbań wobec tej grupy zawodowej w poprzednich latach.

Oferty doskonalenia dla kadry szkół są niewystarczające. Brakuje systemowego przygotowania nauczycielek i nauczycieli do pracy w klasach wielokulturowych z dziećmi z doświadczeniem migracji. Szkolenia o tej tematyce oferują niektóre ośrodki doskonalenia nauczycieli, ale jest ich za mało i nie są częścią obowiązkowego przygotowania do pracy w szkole.

Agnieszka Kozakoszczak – Prezeska zarządu Fundacji na rzecz Różnorodności Społecznej

”

Rozwój kompetencji nauczycieli - w kontekście pracy z uczniami cudzoziemskimi - powinien w pierwszej kolejności opierać się na systemowym określeniu założeń w zakresie wiedzy, kompetencji, umiejętności niezbędnych do pracy z dziećmi z doświadczeniem migracji. Warto, by zostały one osadzone w ciągłym, kompleksowym systemie szkoleń, dostępnym w zależności od konkretnych potrzeb nauczycieli i uczniów.

Oferta szkoleniowa powinna koncentrować się na takich obszarach, jak: **umiejętność pracy z klasą różnorodną kulturowo, z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych, przeciwdziałanie przemocy czy kreatywne i innowacyjne metody nauczania.** Powinno się niejako przeformułować rolę nauczyciela, który stałby się bardziej przewodnikiem, mentorem dla ucznia. Podejście to należy również promować i wprowadzać na kierunkach studiów, które uprawniają do pracy w charakterze nauczyciela.

Szkolenie nauczycieli powinno się zmienić radykalnie pod każdym względem. Tym bardziej, jeśli rzeczywiście myślimy o tym, że nasze szkoły będą dla wszystkich uczniów, to znaczy będą rzeczywiście włączające. (...) Ja chcę zapewnić, że my o tym w naszych korporacjach samorządowych rozmawiamy. To nie jest temat dla nas nieznanym, ale powtarzam jeszcze raz, źródło tego problemu bierze się z dzisiejszego statusu zawodu nauczyciela.

”

Mariusz Banach – Zastępca Prezydenta Miasta Lublin ds. Oświaty i Wychowania

V KONIECZNE ZMIANY PODEJŚCIA ORAZ NOWE, SYSTEMOWE ROZWIĄZANIA W KONTEKŚCIE KSZTAŁCENIA UCZNIÓW CUDZOZIEMSKICH

W świetle omawianych zagadnień sytuacja uczniów i uczennic z doświadczeniem migracji wymaga podjęcia konkretnych działań ze strony resortu. Koncentrują się one wokół poniższych obszarów tematycznych:

1. W zakresie przygotowania nauczycieli i funkcjonowania asystentury międzykulturowej:

- systemowe, kompleksowe zwiększenie kompetencji nauczycieli i specjalistów w zakresie edukacji włączającej, pracy z uczniem z doświadczeniem migracji, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- dokonanie ewaluacji instytucji asystentury międzykulturowej, określenie standardów pracy dla asystentów międzykulturowych,
- wzmocnienie pozycji asystentów w systemie i finansowaniu oświaty,
- dostosowanie oferty szkoleniowej dla asystentów międzykulturowych do zmieniających się potrzeb oraz umożliwienie im korzystania z superwizji,
- stworzenie ogólnopolskiej bazy asystentów międzykulturowych,
- upowszechnienie możliwości skorzystania przez uczniów (i rodziców) ze wsparcia oferowanego przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

2. W zakresie organizacji oddziałów przygotowawczych:

- dopasowanie celu i zasad funkcjonowania oddziałów przygotowawczych do obecnych i przyszłych wyzwań polskiego systemu oświaty jako konsekwencji polityki migracyjnej państwa,
- uelastycznienie wymiaru godzin wyrównawczych dla uczniów z doświadczeniem migracji w oparciu o zgłaszane przez nauczycieli potrzeby.

3. W zakresie włączania uczniów cudzoziemskich do polskiego systemu oświaty:

- konieczność uregulowań prawnych na poziomie krajowym w zakresie skutecznej kontroli obowiązku szkolnego i obowiązku nauki,
- wdrożenie bardziej zindywidualizowanego systemu doradztwa zawodowego w szkołach podstawowych i wsparcia w planowaniu kariery, z udziałem rodziców,
- utworzenie szkół weekendowych dla Ukraińców uczących się w polskim systemie oświaty.

4. W zakresie finansowych i systemowych zmian:

- zmiana mechanizmu finansowania oświaty i stworzenie modelu standaryzacji usług edukacyjnych z jednoczesnym dopasowaniem źródeł finansowania dla standardów.

CENTRUM ANALIZ I BADAŃ

UNIA
METROPOLII
POLSKICH

IM. PAWEŁA ADAMOWICZA

Statystyka metropolitalna

Najnowsze dane społeczno-ekonomiczne

Nota metodologiczna

Źródło danych

Bank Danych Lokalnych GUS oraz obliczenia UMP

Delimitacja obszarów metropolitalnych

Wykorzystana typologia metropolitalna opiera się na definicji GUS i odnosi się do jednostek statystycznych NUTS 3 (w Polsce są to podregiony).

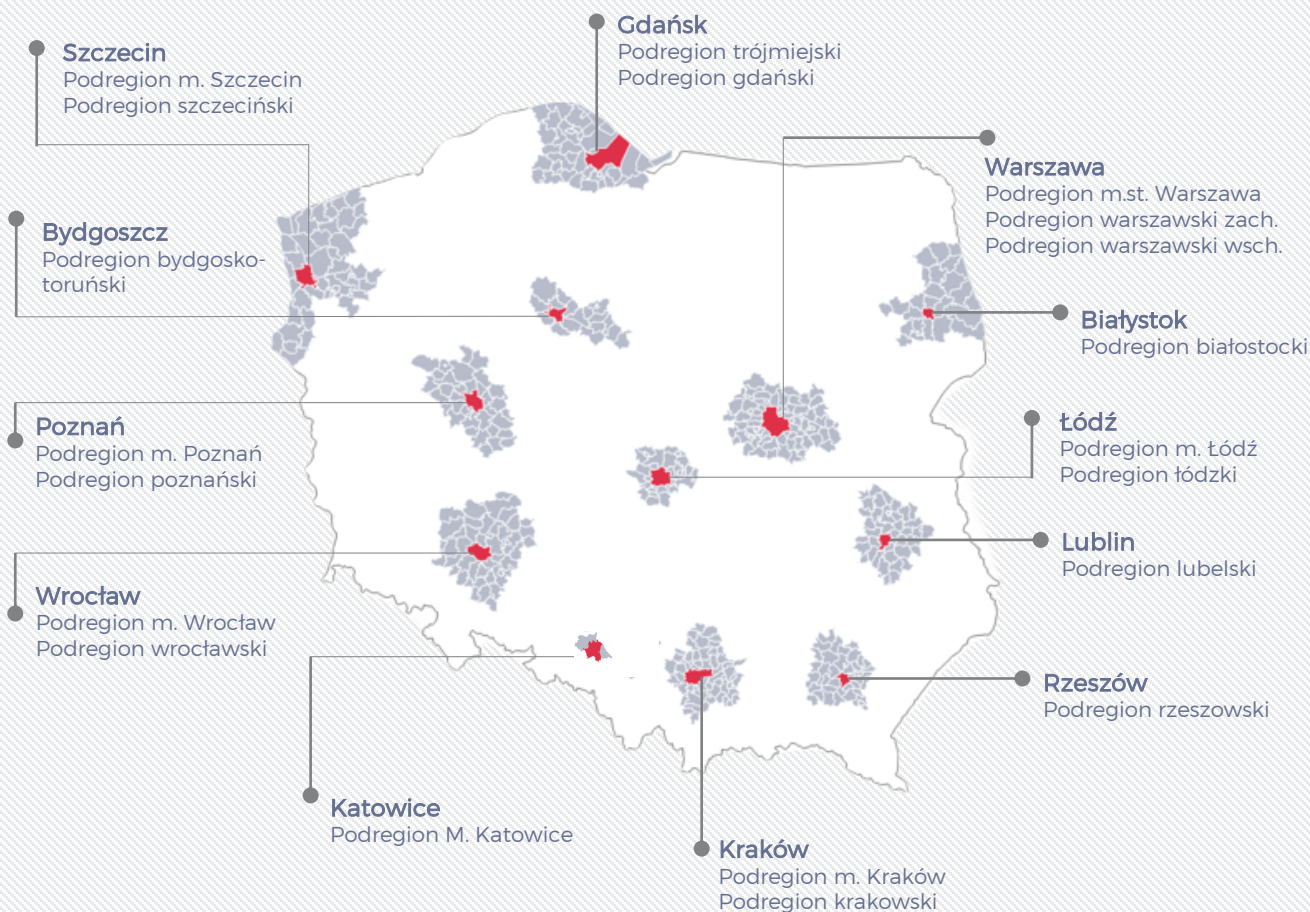
Obszary metropolitalne są definiowane jako samodzielne jednostki NUTS-3 lub ich grupy.

Dodatkowo, poza obszarami metropolitalnymi opierającymi się na definicji NUTS-3, opracowano klasyfikację bazującą na delimitacjach obszarów tworzonych przez partnerstwa, stowarzyszenia i związki gminne/metropolitalne.

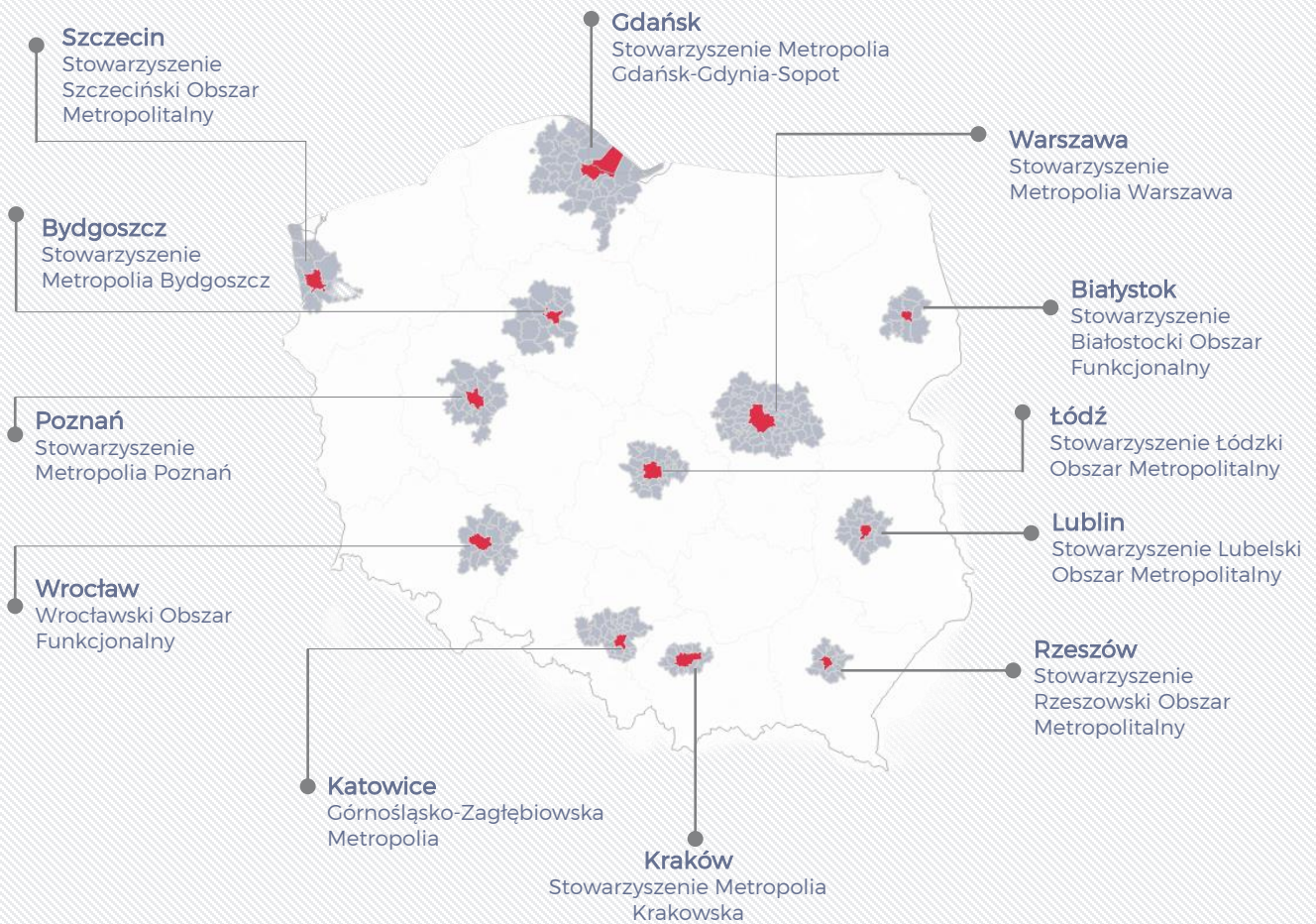
Stan danych: 30.06.2023 r./I-VI 2023 r.*

*W przypadku braku danych na 30.06.2023 r. przywołano dane na 31.12.2022 r.

Delimitacja obszarów według podregionów NUTS-3

Delimitacja obszarów tworzonych przez partnerstwa, stowarzyszenia i związki gminne/metropolitalne.

Miasta UMP a obszary metropolitalne

Mieszkańcy

Miasta UMP

Obszary metropolitalne UMP (NUTS-3)

Partnerstwa miast*

Mieszkańcy faktycznie zamieszkali

30.06.2023

	Miasta UMP	Obszary metropolitalne UMP (NUTS-3)	Partnerstwa miast*
Ogółem	6 839 738 ■ 0%	14 055 948 ■ 0%	14 047 241 ■ 0%
Kobiety	3 653 367 ■ 0%	7 356 026 ■ 0%	7 370 870 ■ 0%
Mężczyźni	3 186 371 ■ 0%	6 699 922 ■ 0%	6 676 371 ■ 0%

Mieszkańcy według ekonomicznych grup wieku

31.12.2022

Dzieci i młodzież (0-17)	1 137 739 ▲ 1%	2 616 295 ■ 0%	2 581 717 ▲ 1%
Dorośli (18-59 K/64 M)	4 071 444 ▼ 1%	8 322 750 ■ 0%	8 294 157 ▼ 1%
Dorośli w wieku emerytalnym (60+ K/65+ M)	1 639 076 ■ 0%	3 119 724 ▲ 1%	3 171 551 ▲ 1%

Ruch naturalny

I-VI 2023

	Przyrost naturalny			
Urodzenia	ogółem	28 359 ▼ 10%	56 840 ▼ 9%	55 685 ▼ 10%
	na 1000 osób	8.29 ▼ 10%	7.76 ▼ 9%	7.81 ▼ 8%
Zgony	ogółem	38 145 ▼ 10%	73 161 ▼ 10%	74 371 ▼ 10%
	na 1000 osób	11.15 ▼ 10%	10.15 ▼ 11%	9.78 ▼ 11%

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały

I-VI 2023

Saldo	-426 ▲ 83%	16 609 ▼ 12%	16 194 ▼ 11%
Napływy	39 626 ▼ 11%	92 078 ▼ 13%	91 385 ▼ 8%
Odpływy	40 052 ▼ 15%	75 469 ▼ 13%	75 191 ▼ 6%

Źródło danych:
GUS i obliczenia UMP

Zmiana w porównaniu do poprzedniego roku (min. 1%)

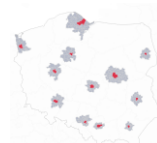
▼ spadek ▲ wzrost ■ brak zmian

*stowarzyszenia, związki międzygminne

Miasta UMP a obszary metropolitalne

Rynek pracy

Pracujący w gospodarce narodowej*

31.06.2023

Miasta UMP

Obszary metropolitalne UMP (NUTS-3)

Partnerstwa miast*

Ogółem

3 128 766

6 115 304

6 100 027

Na 1000 mieszkańców

457

405

413

Bezrobocie

30.06.2023

Bezrobotni ogółem

93 762 ▼15%

211 672 ▼10%

202 197 ▼15%

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (31.12.2022)

2.4% ▼0.5 p. proc

3.5% ▼0.4 p. proc

2.9% ▼0.4 p. proc

Przedsiębiorstwa w REGON

I-VI 2023

Ogółem
30.06.2023

1 484 737 ▲3%

2 463 215 ▲4%

2 479 353 ▲4%

Nowo zarejestrowane

Ogółem

64 220 ▲3%

102 779 ▲3%

102 142 ▲3%

Osoby fizyczne prowadzące firmę

45 167 ▲6%

76 571 ▲4%

75 820 ▲4%

Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne

1 844 ▲32%

3 447 ▲56%

3 406 ▲56%

Budownictwo

I-VI 2023

Ogółem
31.12.2022

3 729 932 ▲2%

6 516 998 ▲2%

6 629 406 ▲2%

Mieszkania

Oddane do użytkowania

30 485 ▲12%

61 469 ▲6%

59 279 ▼4%

Budynki handlowo-usługowe oddane do użytkowania (m³)

483 851 ▼38%

1 464 782 ▼19%

1 403 679 ▼16%

Miasta UMP na tle Polski

Mieszkańcy

Mieszkańcy faktycznie zamieszkali

30.06.2023

	Miasta UMP	Polska
Ogółem	6 839 738 ■ 0%	37 698 294 ■ 0%
Kobiety	3 653 367 ■ 0%	19 483 905 ■ 0%
Mężczyźni	3 186 371 ■ 0%	18 214 389 ■ 0%

Mieszkańcy według ekonomicznych grup wieku

31.12.2022

Dzieci i młodzież (0-17)	1 137 739 ▲ 1%	6 950 826 ▼ 1%
Dorośli (18-59 K/64 M)	4 071 444 ▼ 1%	22 169 304 ▼ 1%
Dorośli w wieku emerytalnym (60+ K/65+ M)	1 639 076 ■ 0%	8 646 197 ▲ 1%

Ruch naturalny

I-VI 2023

		Przyrost naturalny	
Urodzenia	←	ogółem	-9 786 ▲ 9%
		na 1000 osób	-70 376 ▲ 13%
Zgony	←	ogółem	28 359 ▼ 10%
		na 1000 osób	138 999 ▼ 10%
			8.29 ▼ 10%
			7.37 ▼ 9%
			209 375 ▼ 11%
			11.15 ▼ 10%
			11.10 ▼ 10%

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały

I-VI 2023

Saldo	-426 ▲ 83%	0 ■ 0%
Napływ	39 626 ▼ 11%	190 638 ▼ 14%
Odptyw	40 052 ▼ 15%	190 638 ▼ 14%

Źródło danych:
GUS i obliczenia UMP

Zmiana w porównaniu do poprzedniego roku (min. 1%)

▼ spadek ▲ wzrost ■ brak zmian

Miasta UMP na tle Polski

Rynek pracy

Pracujący w gospodarce narodowej*

30.06.2023

	Miasta UMP	Polska
Ogółem	3 128 766	15 099 853
Na 1000 mieszkańców	457	401

Bezrobocie

30.06.2023

Bezrobotni ogółem	93 762 ▼15%	783 520 ▼4%
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (31.12.2022)	2.4% ▼0.5 p. proc	3.7% ▼0.3 p. proc.

Przedsiębiorstwa w REGON

I-VI 2023

	Ogółem 30.06.2023	Miasta UMP	Polska
Ogółem	1 484 737 ▲3%	5 069 646 ▲3%	
Nowo zarejestrowane	64 220 ▲3%	199 908 ▲2%	
Osoby fizyczne prowadzące firmę	45 167 ▲6%	156 619 ■0%	
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	1 844 ▲32%	9 199 ▲121%	

Budownictwo

I-VI 2023

	Ogółem 31.12.2022	Miasta UMP	Polska
Ogółem	3 729 932 ▲2%	15 575 176 ▲1%	
Mieszkania	67 683 ▼8%	112 177 ▲3%	
Budynki handlowo-usługowe oddane do użytkowania (m ³)	1 640 445 ▼2%	4 683 027 ▼8%	

Obszary metropolitalne UMP na tle Polski

Mieszkańcy

Obszary

metropolitalne UMP (NUTS-3)

Partnerstwa miast*

Polska

Mieszkańcy faktycznie zamieszkali

30.06.2023

	Obszary metropolitalne UMP (NUTS-3)	Partnerstwa miast*	Polska
Ogółem	14 055 948 ■ 0%	14 047 241 ■ 0%	37 698 294 ■ 0%
Kobiety	7 356 026 ■ 0%	7 370 870 ■ 0%	19 483 905 ■ 0%
Mężczyźni	6 699 922 ■ 0%	6 676 371 ■ 0%	18 214 389 ■ 0%

Mieszkańcy według ekonomicznych grup wieku

31.12.2022

Dzieci i młodzież (0-17)	2 616 295 ■ 0%	2 581 717 ▲ 1%	6 950 826 ▼ 1%
Dorośli (18-59 K/64 M)	8 322 750 ■ 0%	8 294 157 ▼ 1%	22 169 304 ▼ 1%
Dorośli w wieku emerytalnym (60+ K/65+ M)	3 119 724 ▲ 1%	3 171 551 ▲ 1%	8 646 197 ▲ 1%

Ruch naturalny

I-VI 2023

	Przyrost naturalny	Obszary metropolitalne UMP (NUTS-3)	Partnerstwa miast*	Polska
Przyrost naturalny	-16 321 ▲ 13%	-18 686 ▲ 12%	-70 376 ▲ 13%	
Urodzenia	ogółem	56 840 ▼ 9%	55 685 ▼ 10%	138 999 ▼ 10%
	na 1000 osób	7.76 ▼ 9%	7.81 ▼ 8%	7.37 ▼ 9%
Zgony	ogółem	73 161 ▼ 10%	74 371 ▼ 10%	209 375 ▼ 11%
	na 1000 osób	10.15 ▼ 11%	9.78 ▼ 11%	11.10 ▼ 10%

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały

I-VI 2023

Saldo	16 609 ▼ 12%	16 194 ▼ 11%	0 ■ 0%
Napływ	92 078 ▼ 13%	91 385 ▼ 8%	190 638 ▼ 14%
Odływ	75 469 ▼ 13%	75 191 ▼ 6%	190 638 ▼ 14%

Źródło danych:
GUS i obliczenia UMP

Zmiana w porównaniu do poprzedniego roku (min. 1%)

▼ spadek ▲ wzrost ■ brak zmian

*stowarzyszenia, związki międzygminne

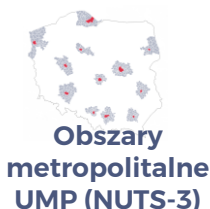
Obszary metropolitalne UMP na tle Polski

Rynek pracy

Pracujący w gospodarce narodowej*

30.06.2023

Polska

	Ogółem	6 115 304	6 100 027	15 099 853
Na 1000 mieszkańców		405	413	401

Bezrobocie

30.06.2023

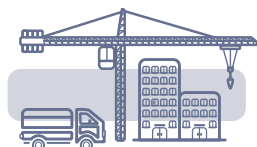
Bezrobotni ogółem	211 672 ▼10%	202 197 ▼15%	783 520 ▼4%
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 31.12.2022	3.5% ▼0.4 p. proc	2.9% ▼0.4 p. proc	3.7% ▼0.3 p. proc

Przedsiębiorstwa w REGON

I-VI 2023

	Ogółem 30.06.2023	2 463 215 ▲4%	2 479 353 ▲4%	5 069 646 ▲3%
Nowo zarejestrowane	Ogółem	102 779 ▲3%	102 142 ▲3%	199 908 ▲2%
	Osoby fizyczne prowadzące firmę	76 571 ▲4%	75 820 ▲4%	156 619 ■0%
	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	3 447 ▲56%	3 406 ▲56%	9 199 ▲121%

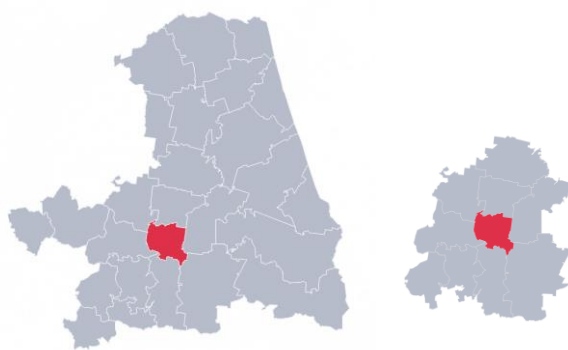
Budownictwo

I-VI 2023

Mieszkania	Ogółem 31.12.2022	6 516 998 ▲2%	6 629 406 ▲2%	15 575 176 ▲1%
	Oddane do użytkowania	61 469 ▲6%	59 279 ▼4%	112 177 ▲3%
	Budynki handlowo-usługowe oddane do użytkowania (m ³)	1 464 782 ▼19%	1 403 679 ▼16%	4 683 027 ▼8%

Białystok

Mieszkańcy

Mieszkańcy faktycznie zamieszkali	Białystok	Białostocki Obszar Metropolitalny (NUTS-3)	Stowarzyszenie Białostocki Obszar Funkcjonalny
30.06.2023			
Ogółem	292 058 ■ 0%	510 790 ■ 0%	425 136 ■ 0%
Kobiety	155 101 ■ 0%	266 016 ■ 0%	222 657 ■ 0%
Mężczyźni	136 957 ■ 0%	244 774 ■ 0%	202 479 ■ 0%

Mieszkańcy według ekonomicznych grup wieku

31.12.2022			
Dzieci i młodzież (0-17)	52 523 ▲ 1%	94 558 ▲ 1%	80 224 ▲ 1%
Dorośli (18-59 K/64 M)	173 240 ▼ 1%	302 273 ▼ 1%	251 903 ▼ 1%
Dorośli w wieku emerytalnym (60+ K/65+ M)	66 837 ▲ 2%	114 202 ▲ 2%	92 681 ▲ 2%

Ruch naturalny

I-VI 2023			
Przyrost naturalny	-63 ▲ 55%	-470 ▲ 8%	-109 ▲ 43%
Urodzenia	ogółem	1 240 ▼ 10%	2 012 ▼ 11%
	na 1000 osób	8,49 ▼ 10%	7,88 ▲ 11%
Zgony	ogółem	1 303 ▼ 14%	2 482 ▼ 11%
	na 1000 osób	8,92 ▼ 14%	9,72 ▼ 10%

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały

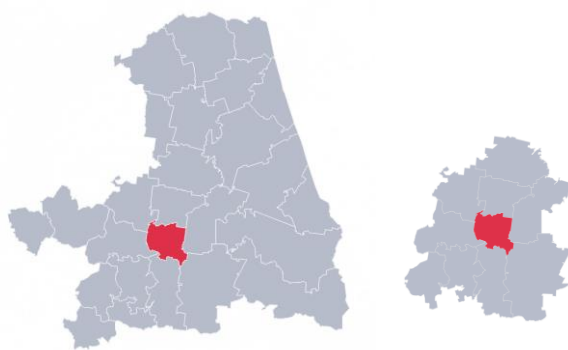
I-VI 2023			
Saldo	-577 ▼ 67%	107 ▼ 66%	324 ▼ 33%
Napływ	936 ▼ 3%	2 797 ▼ 11%	2 541 ▼ 8%
Odptyw	1 513 ▼ 5%	2 690 ▼ 5%	2 217 ▼ 3%

Źródło danych:
GUS i obliczenia UMP

Zmiana w porównaniu do poprzedniego roku (min. 1%)

▼ spadek ▲ wzrost ■ brak zmian

Białystok

Rynek pracy

Pracujący w gospodarce narodowej*

30.06.2023

	Białystok	Białostocki Obszar Metropolitalny (NUTS-3)	Stowarzyszenie Białostocki Obszar Funkcjonalny
Ogółem	117 539	197 935	167 086
Na 1000 mieszkańców	402	364	375

Bezrobocie

30.06.2023

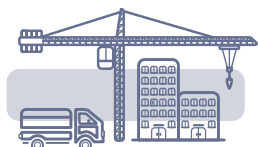
Bezrobotni ogółem	6 949 ▼12%	13 003 ▼10%	6 849 ▼12%
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (31.12.2022)	4,0% ▼0,6 p. proc	5,4% ▼0,6 p. proc	3,9% ▼0,8 p. proc

Przedsiębiorstwa w REGON

I-VI 2023

Ogółem 30.06.2023	41 199 ▲4%	63 027 ▲4%	56 665 ▲5%
Nowo zarejestrowane	1 914 ▲1%	2 771 ▼1%	2 517 ▼1%
Osoby fizyczne prowadzące firmę	1 441 ▲2%	2 175 ▲1%	1 969 ▲2%
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	61 ▲97%	95 ▲98%	78 ▲100%

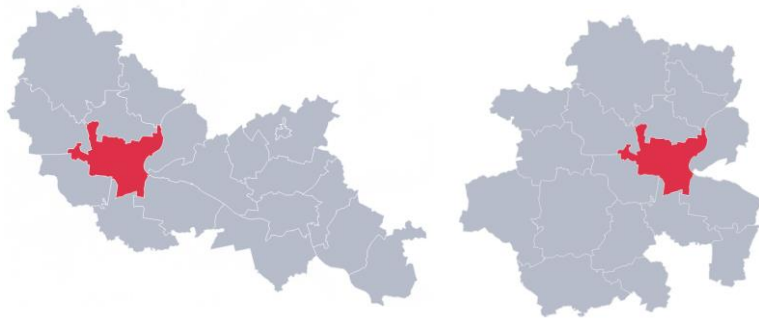

Budownictwo

I-VI 2023

Ogółem 31.12.2022	140 549 ▲1%	225 602 ▲2%	190 371 ▲2%
Mieszkania	1 660 ▲38%	2 398 ▲8%	2 280 ▲7%
Budynki handlowo-usługowe oddane do użytkowania (m ³)	29 707 ▲261%	52 357 ▲174%	44 840 ▲135%

Bydgoszcz

Mieszkańcy

Mieszkańcy faktycznie zamieszkali	Bydgoszcz	Bydgosko-Toruński Obszar Metropolitalny (NUTS-3)	Stowarzyszenie Metropolia Bydgoszcz
30.06.2023			
Ogółem	328 370 ▼ 1%	763 610 ■ 0%	591 871 ■ 0%
Kobiety	174 971 ▼ 1%	400 474 ■ 0%	308 027 ■ 0%
Mężczyźni	153 399 ▼ 1%	363 136 ■ 0%	283 844 ■ 0%

Mieszkańcy według ekonomicznych grup wieku

31.12.2022

Dzieci i młodzież (0-17)	51 771 ▼ 1%	136 465 ■ 0%	105 565 ▼ 1%
Dorośli (18-59 K/64 M)	189 446 ▼ 2%	448 330 ▼ 1%	346 627 ▼ 1%
Dorośli w wieku emerytalnym (60+ K/65+ M)	88 821 ■ 0%	179 934 ▲ 1%	140 998 ▲ 1%

Ruch naturalny

I-VI 2023

		Przyrost naturalny			
Urodzenia	←	ogółem	1 116 ▼ 7%	2 660 ▼ 8%	2 022 ▼ 7%
		na 1000 osób	6.78 ▼ 6%	6,96 ▼ 8%	6,82 ▼ 7%
Zgony	←	ogółem	2 041 ▼ 12%	4 057 ▼ 11%	3 269 ▼ 11%
		na 1000 osób	12.41 ▼ 11%	10.62 ▼ 11%	11.03 ▼ 14%

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały

I-VI 2023

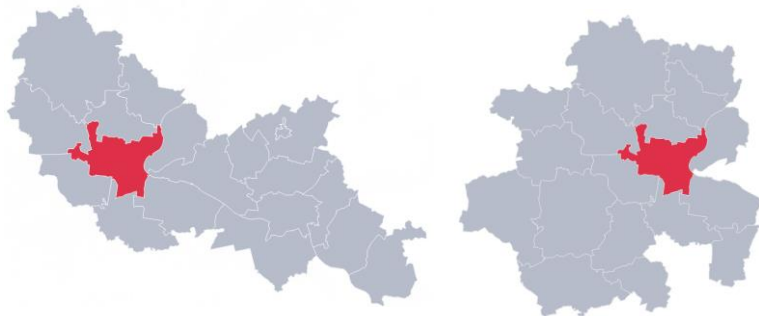
Saldo	-763 ▲ 25%	263 ▲ 12%	-101 ▲ 35%
Napływ	884 ▼ 8%	3 809 ▼ 18%	2 801 ▼ 18%
Odływ	1 647 ▼ 17%	3 546 ▼ 20%	2 902 ▼ 18%

Źródło danych:
GUS i obliczenia UMP

Zmiana w porównaniu do poprzedniego roku (min. 1%)

▼ spadek ▲ wzrost ■ brak zmian

Bydgoszcz

Rynek pracy

Pracujący w gospodarce narodowej*

30.06.2023

Bydgoszcz

Bydgosko-
Toruński Obszar
Metropolitalny
(NUTS-3)Stowarzyszenie
Metropolia
Bydgoszcz

Ogółem

131 627

302 224

233 513

Na 1000 mieszkańców

401

392

367

Bezrobocie

30.06.2023

Bezrobotni ogółem

3 585 ▲ 3%

10 641 ▼ 5%

9 069 ▲ 2%

Udział bezrobotnych zarejestrowanych
w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
(31.12.2022)

1,9% ▼ 0.2
p. proc3,1% ▼ 0.5
p. proc3,4% ▼ 0.3
p. proc

Przedsiębiorstwa w REGON

I-VI 2023

Ogółem
30.06.2023

45 863 ▲ 2%

104 298 ▲ 3%

75 629 ▲ 2%

Nowo
zarejestrowane

Ogółem

1 894 ▲ 5%

4 342 ▲ 8%

3 118 ▲ 5%

Osoby fizyczne
prowadzące firmę

1 434 ▲ 3%

3 423 ▲ 7%

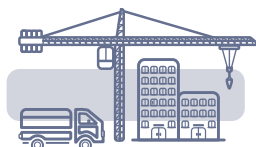
2 436 ▲ 3%

Fundacje, stowarzyszenia
i organizacje społeczne

84 ▲ 115%

178 ▲ 109%

150 ▲ 163%

Budownictwo

I-VI 2023

Ogółem
31.12.2022

157 710 ■ 0%

335 721 ▲ 2%

247 817 ▲ 2%

Mieszkania

Oddane do użytkowania

1 103 ▲ 97%

3 167 ▲ 8%

2 041 ▲ 25%

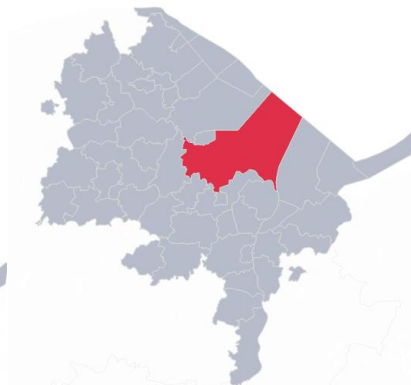
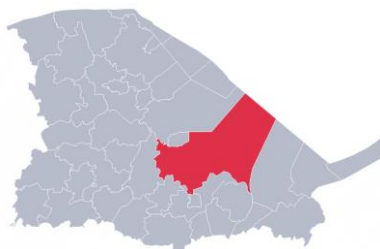
Budynki handlowo-usługowe
oddane do użytkowania (m³)

35 902 ▼ 32%

106 886 ▼ 3%

97 479 ▼ 15%

Gdańsk

Mieszkańcy

Mieszkańcy faktycznie zamieszkali

30.06.2023

	Gdańsk	Gdański Obszar Metropolitalny (NUTS-3)	Stowarzyszenie Gdańsk-Gdynia -Sopot
Ogółem	486 492 ■ 0%	1 397 476 ■ 0%	1 594 687 ■ 0%
Kobiety	256 315 ■ 0%	723 891 ■ 0%	825 529 ■ 0%
Mężczyźni	230 177 ■ 0%	673 585 ■ 0%	769 158 ■ 0%

Mieszkańcy według ekonomicznych grup wieku

31.12.2022

Dzieci i młodzież (0-17)	82 025 ▲ 1%	273 334 ■ 0%	311 829 ■ 0%
Dorośli (18-59 K/64 M)	291 431 ■ 0%	827 164 ■ 0%	942 644 ■ 0%
Dorośli w wieku emerytalnym (60+ K/65+ M)	112 889 ■ 0%	295 077 ▲ 1%	338 708 ▲ 1%

Ruch naturalny

I-VI 2023

Przyrost naturalny	-352 ▲ 18%	-512 ▲ 48%	-820 ▲ 40%	
Urodzenia ←	ogółem	2 160 ▼ 10%	6 106 ▼ 6%	6 837 ▼ 7%
	na 1000 osób	8.88 ▼ 10%	8.74 ▼ 6%	8.58 ▼ 7%
Zgony ←	ogółem	2 512 ▼ 11%	6 618 ▼ 12%	7 657 ▼ 12%
	na 1000 osób	10,33 ▼ 11%	9.48 ▼ 12%	9.61 ▼ 12%

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały

I-VI 2023

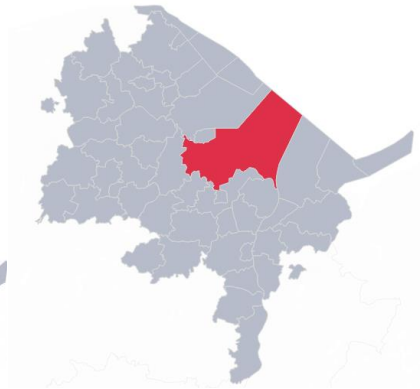
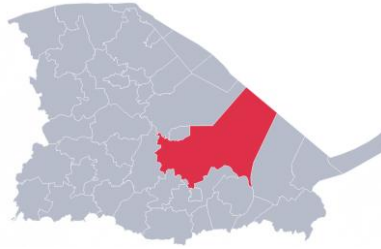
Saldo	404 ▲ 13%	2 211 ▼ 23%	2 149 ▼ 23%
Napływ	2 212 ▼ 11%	8 605 ▼ 16%	9 529 ▼ 16%
Odływ	1 808 ▼ 15%	6 394 ▼ 13%	7 380 ▼ 13%

Źródło danych:
GUS i obliczenia UMP

Zmiana w porównaniu do poprzedniego roku (min. 1%)

▼ spadek ▲ wzrost ■ brak zmian

Gdańsk

Rynek pracy

Pracujący w gospodarce narodowej*

30.06.2023

	Gdańsk	Gdański Obszar Metropolitalny (NUTS-3)	Stowarzyszenie Gdańsk-Gdynia -Sopot
Ogółem	213 833	573 63	645 080
Na 1000 mieszkańców	440	390	385

Bezrobocie

30.06.2023

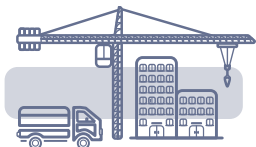
Bezrobotni ogółem	6 167 ▼ 3%	17 571 ▼ 1%	22 258 ▼ 1%
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 31.12.2022	2.0% ▼ 0.5 p. proc.	3.1% ▼ 0.2 p. proc.	3.2% ▼ 0.3 p. proc.

Przedsiębiorstwa w REGON

I-VI 2023

	Ogółem 30.06.2023	93 538 ▲ 5%	239 441 ▲ 5%	262 403 ▲ 5%
Nowo zarejestrowane	Ogółem	4 557 ▲ 11%	11 063 ▲ 9%	12 003 ▲ 9%
	Osoby fizyczne prowadzące firmę	3 610 ▲ 12%	9 034 ▲ 11%	9 864 ▲ 11%
	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	114 ▲ 61%	264 ▲ 40%	303 ▲ 49%

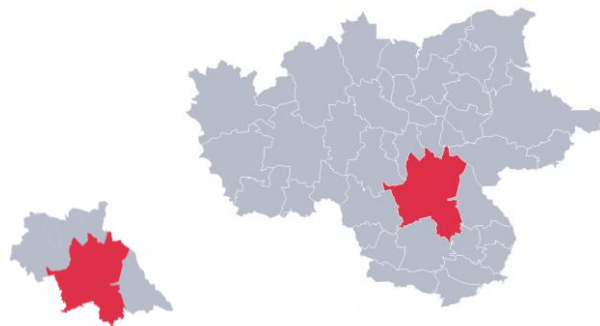

Budownictwo

I-VI 2023

Mieszkania	Ogółem 31.12.2022	256 875 ▲ 3%	620 308 ▲ 2%	694 894 ▲ 2%
	Oddane do użytkowania	2 291 ▲ 6%	6 635 ▲ 9%	7 472 ▲ 15%
	Budynki handlowo-usługowe oddane do użytkowania (m ³)	8 452 ▼ 89%	92 635 ▼ 57%	106 077 ▼ 17%

Katowice

Mieszkańcy

Mieszkańcy faktycznie zamieszkali

30.06.2023

Katowice
**Katowicki Obszar
Metropolitalny
(NUTS-3)**
**Górnśląsko
-Zagłębiowska
Metropolia**

Ogółem	279 119 ▼ 1%	692 139 ▼ 1%	2 135 083 ▼ 1%
Kobiety	147 624 ▼ 1%	363 064 ▼ 1%	1 114 991 ▼ 1%
Mężczyźni	131 495 ▼ 1%	329 075 ▼ 1%	1 020 092 ▼ 1%

Mieszkańcy według ekonomicznych grup wieku

31.12.2022

Dzieci i młodzież (0-17)	40 728 ▼ 1%	113 067 ▼ 1%	357 914 ▼ 1%
Dorośli (18-59 K/64 M)	164 699 ▼ 2%	408 726 ▼ 2%	1 245 949 ▼ 2%
Dorośli w wieku emerytalnym (60+ K/65+ M)	74 763 ■ 0%	173 173 ▲ 1%	538 975 ▲ 1%

Ruch naturalny

I-VI 2023

	Przyrost naturalny	-861 ▲ 16%	-2 110 ▲ 16%	-6 695 ▲ 12%
Urodzenia	ogółem	1 015 ▼ 2%	2 510 ▼ 1%	6 805 ▼ 10%
	na 1000 osób	7.26 ▼ 1%	7.24 ▼ 1%	6.36 ▼ 9%
Zgony	ogółem	1 876 ▼ 9%	4 620 ▼ 9%	13 500 ▼ 11%
	na 1000 osób	13.42 ▼ 8%	13.32 ▼ 8%	12.62 ▼ 10%

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały

I-XII 2022

Saldo	-251 ▲ 27%	-1 502 ▼ 25%	-978 ▲ 30%
Napływ	1 158 ▼ 13%	6 371 ▼ 12%	8 924 ▼ 10%
Odptyw	1 409 ▼ 16%	7 873 ▼ 7%	9 902 ▼ 13%

Źródło danych:
GUS i obliczenia UMP

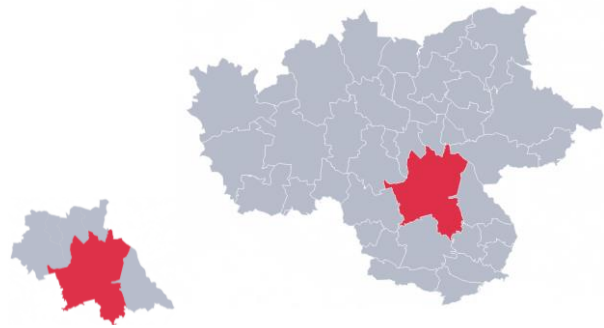
Zmiana w porównaniu do poprzedniego roku (min. 1%)

▼ spadek ▲ wzrost ■ brak zmian

Katowice

Rynek pracy

Pracujący w gospodarce narodowej*

30.06.2023

Katowice

Katowicki Obszar
Metropolitalny
(NUTS-3)Górnośląsko-
Zagłębiowska
Metropolia

Ogółem

118 404

276 370

839 945

Na 1000 mieszkańców

424

389

397

Bezrobocie

30.06.2023

Bezrobotni ogółem

2 357 ▼ 40%

7 300 ▼ 20%

30 528 ▼ 12%

Udział bezrobotnych zarejestrowanych
w liczbie ludności w wieku
produkcyjnym
(31.12.2022)

1.9% ▲ 0,4
p. proc.2.1% ▼ 0,3
p. proc.2.3% ▼ 0,5
p. proc.

Przedsiębiorstwa w REGON

I-VI 2023

Ogółem
30.06.2023

54 192 ▲ 3%

97 446 ▲ 3%

274 313 ▲ 2%

Nowo
zarejestrowane

Ogółem

1 953 ▼ 3%

3 481 ▼ 2%

9 170 ▼ 4%

Osoby fizyczne
prowadzące firmę

1 202 ▼ 5%

2 433 ▼ 4%

6 918 ▼ 6%

Fundacje, stowarzyszenia
i organizacje społeczne

104 ▲ 126%

168 ▲ 113%

469 ▲ 152%

Budownictwo

I-VI 2023

Ogółem
31.12.2022

156 321 ▲ 1%

357 247 ▲ 1%

999 771 ▲ 1%

Mieszkania

Oddane do użytkowania

679 ▼ 14%

1 470 ▲ 11%

3 847 ▼ 16%

Budynki handlowo-usługowe
oddane do użytkowania (m³)

26 016 ▼ 67%

30 201 ▼ 67%

112 263 ▼ 53%

Kraków

Mieszkańcy

Mieszkańcy faktycznie zamieszkali

30.06.2023

	Kraków	Krakowski Obszar Metropolitalny (NUTS-3)	Stowarzyszenie Metropolia Krakowska
Ogółem	804 237 ■ 0%	1 573 928 ■ 0%	1 135 386 ■ 0%
Kobiety	428 898 ■ 0%	819 857 ■ 0%	598 020 ■ 0%
Mężczyźni	375 339 ■ 0%	754 071 ■ 0%	537 366 ■ 0%

Mieszkańcy według ekonomicznych grup wieku

31.12.2022

Dzieci i młodzież (0-17)	131 498 ▲ 2%	294 398 ▲ 1%	204 734 ▲ 1%
Dorośli (18-59 K/64 M)	492 162 ■ 0%	946 781 ■ 0%	688 536 ■ 0%
Dorośli w wieku emerytalnym (60+ K/65+ M)	179 622 ■ 0%	330 118 ▲ 1%	239 355 ▲ 1%

Ruch naturalny

I-VI 2023

Przyrost naturalny	-260 ▲ 30%	-580 ▲ 34%	-196 ▲ 49%
Urodzenia ←	ogółem	3 787 ▼ 7%	6 893 ▼ 8%
	na 1000 osób	9.43 ▼ 7%	8.77 ▼ 8%
Zgony ←	ogółem	4 047 ▼ 9%	7 473 ▼ 11%
	na 1000 osób	10.07 ▼ 9%	9.50 ▼ 11%

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały

I-VI 2023

Saldo	812 ▲ 166%	2 718 ▼ 4%	2 485 ▼ 2%
Napływ	4 006 ▼ 2%	8 921 ▼ 10%	6 977 ▼ 10%
Odływ	3 194 ▼ 16%	6 203 ▼ 12%	4492 ▼ 13%

Źródło danych:
GUS i obliczenia UMP

Zmiana w porównaniu do poprzedniego roku (min. 1%)

▼ spadek ▲ wzrost ■ brak zmian

Kraków

Rynek pracy

Pracujący w gospodarce narodowej*

30.06.2023

Kraków

**Krakowski
Obszar
Metropolitalny
(NUTS-3)**
**Stowarzyszenie
Metropolia
Krakowska**
Ogółem**392 405****723 589****536 830**

Na 1000 mieszkańców

488

414

439

Bezrobotnie

30.06.2023

Bezrobotni ogółem

10 766 ▼19%

21 432 ▼14%

16 746 ▼16%

 Udział bezrobotnych zarejestrowanych
w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
(31.12.2022)
2.5% ▼ 0.4
p. proc.2.3% ▼ 0.3
p. proc.2.3% ▼ 0.4
p. proc.

Przedsiębiorstwa w REGON

I-VI 2023

Ogółem
30.06.2023**172 248** ▲ 5%**269 078** ▲ 5%**219 556** ▲ 5%Nowo
zarejestrowane

Ogółem

7 592 ▲ 3%

11 278 ▲ 3%

9 435 ▲ 3%

Osoby fizyczne
prowadzące firmę

5 731 ▲ 9%

8 793 ▲ 6%

7 217 ▲ 8%

Fundacje, stowarzyszenia
i organizacje społeczne

230 ▼ 9%

360 ▲ 13%

280 ▼ 1%

Budownictwo

I-VI 2023

Ogółem
31.12.2022**449 055** ▲ 2%**705 966** ▲ 2%**562 842** ▲ 2%

Mieszkania

Oddane do
użytkowania

4 262 ▼14%

6 556 ▼11%

5 543 ▼13%

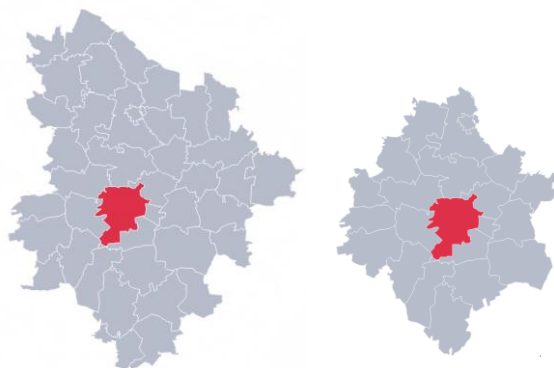
Budynki handlowo-usługowe
oddane do użytkowania (m³)

62 818 ▼7%

176 019 ▼22%

128 265 ▼2%

Lublin

Mieszkańcy

	Lublin	Lubelski Obszar Metropolitalny (NUTS-3)	Stowarzyszenie Lubelski Obszar Metropolitalny
--	--------	---	---

Mieszkańcy faktycznie zamieszkali

30.06.2023

Ogółem	330 447 ■ 0%	703 757 ■ 0%	612 858 ■ 0%
Kobiety	177 895 ■ 0%	368 741 ■ 0%	323 079 ■ 0%
Mężczyźni	152 552 ▼ 1%	335 016 ■ 0%	289 779 ■ 0%

Mieszkańcy według ekonomicznych grup wieku

31.12.2022

Dzieci i młodzież (0-17)	56 561 ■ 0%	130 004 ■ 0%	112 863 ■ 0%
Dorośli (18-59 K/64 M)	192 627 ▼ 1%	412 449 ▼ 1%	358 398 ▼ 1%
Dorośli w wieku emerytalnym (60+ K/65+ M)	82 055 ▲ 1%	162 089 ▲ 1%	142 016 ▲ 1%

Ruch naturalny

I-VI 2023

Przyrost naturalny	-609 ▼ 21%	-1158 ▲ 4%	-894 ▲ 2%
Urodzenia ←	ogółem	1 322 ▼ 14%	2 640 ▼ 10%
	na 1000 osób	7.99 ▼ 14%	7.50 ▼ 10%
Zgony ←	ogółem	1 931 ▼ 5%	3 798 ▼ 8%
	na 1000 osób	11.68 ▼ 5%	10.79 ▼ 8%

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały

I-VI 2023

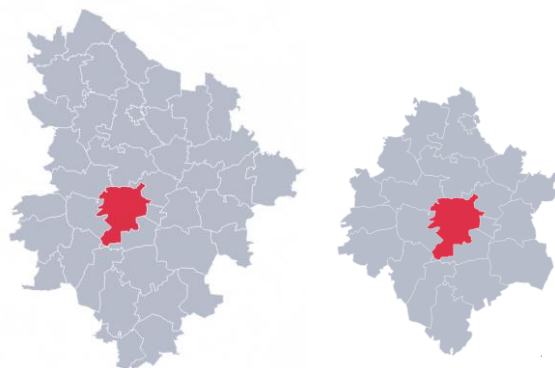
Saldo	-264 ▲ 37%	324 ▲ 140%	430 ▲ 177%
Napływ	1 352 ▼ 4%	3 886 ▼ 5%	3 524 ▼ 4%
Odpływ	1 616 ▼ 12%	3 562 ▼ 10%	3 094 ▼ 12%

Źródło danych:
GUS i obliczenia UMP

Zmiana w porównaniu do poprzedniego roku (min. 1%)

▼ spadek ▲ wzrost ■ brak zmian

Lublin

Rynek pracy

Pracujący w gospodarce narodowej*

30.06.2023

	Lublin	Lubelski Obszar Metropolitalny (NUTS-3)	Stowarzyszenie Lubelski Obszar Metropolitalny
Ogółem	133 946	280 139	245 22
Na 1000 mieszkańców	405	381	379

Bezrobocie

30.06.2023

Bezrobotni ogółem	8 050 ▼ 17%	16 753 ▼ 12%	13 740 ▼ 13%
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym 31.12.2022	4,6% ▼ 0,3 p. proc	4,6% ▼ 0,4 p. proc	3,5% ▼ 0,3 p. proc

Przedsiębiorstwa w REGON

I-VI 2023

	Ogółem 30.06.2023	52 779 ▲ 4%	87 635 ▲ 5%	81 870 ▲ 5%
Nowo zarejestrowane ←	Ogółem	2 257 ▲ 6%	4 016 ▲ 12%	3 682 ▲ 11%
	Osoby fizyczne prowadzące firmę	1 513 ▼ 1%	2 861 ▲ 1%	2 562 ▼ 1%
	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	117 ▲ 58%	200 ▲ 113%	190 ▲ 107%

Budownictwo

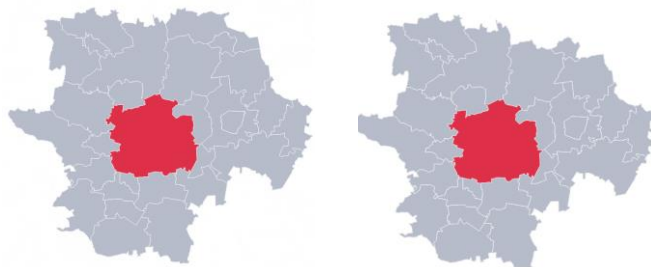
I-VI 2023

	Ogółem 31.12.2022	166 214 ▲ 2%	300 819 ▲ 2%	268 116 ▲ 2%
Mieszkania ←	Oddane do użytkowania	2 046 ▲ 83%	3 329 ▲ 48%	3 160 ▲ 52%
	Budynki handlowo-usługowe oddane do użytkowania (m ³)	77 804 ▲ 591%	175 852 ▲ 227%	169 161 ▲ 313%

Łódź

Mieszkańcy

Mieszkańcy faktycznie zamieszkali

30.06.2023

Łódź

**Łódzki Obszar
Metropolitalny
(NUTS-3)**
**Stowarzyszenie
Łódzki Obszar
Metropolitalny**

Ogółem	655 279 ▼ 1%	1 045 517 ▼ 1%	1 037 730 ▼ 1%
Kobiety	356 269 ▼ 1%	560 513 ▼ 1%	556 628 ▼ 1%
Mężczyźni	299 010 ▼ 1%	485 004 ▼ 1%	481 102 ▼ 1%

Mieszkańcy według ekonomicznych grup wieku

31.12.2022

Dzieci i młodzież (0-17)	97 955 ■ 0%	168 833 ■ 0%	168 014 ■ 0%
Dorośli (18-59 K/64 M)	371 570 ▼ 2%	596 343 ▼ 1%	593 518 ▼ 1%
Dorośli w wieku emerytalnym (60+ K/65+ M)	188 919 ■ 0%	283 728 ■ 0%	282 704 ■ 0%

Ruch naturalny

I-VI 2023

Przyrost naturalny	-2 532 ▲ 13%	-3 674 ▲ 12%	-3 651 ▲ 12%	
Urodzenia	ogółem	2 359 ▼ 6%	3 643 ▼ 8%	3 643 ▼ 9%
	na 1000 osób	7.19 ▼ 5%	6.96 ▼ 8%	6.95 ▼ 8%
Zgony	ogółem	4 891 ▼ 10%	7 317 ▼ 10%	7 267 ▼ 10%
	na 1000 osób	14.90 ▼ 9%	13.97 ▼ 10%	13.96 ▼ 10%

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały

I-VI 2023

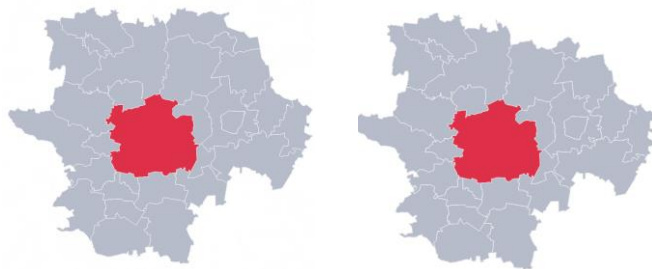
Saldo	-708 ▼ 9%	193 ▼ 40%	211 ▼ 34%
Napływ	3 329 ▼ 25%	5 996 ▼ 18%	5 966 ▼ 19%
Odpływ	4 037 ▼ 21%	5 803 ▼ 17%	5 755 ▼ 18%

Źródło danych:
GUS i obliczenia UMP

Zmiana w porównaniu do poprzedniego roku (min. 1%)

▼ spadek ▲ wzrost ■ brak zmian

Łódź

Rynek pracy

Pracujący w gospodarce narodowej*

30.06.2023

Łódź

**Łódzki Obszar
Metropolitalny
(NUTS-3)**
**Stowarzyszenie
Łódzki Obszar
Metropolitalny**

Ogółem

281 999

445 562

443 447

Na 1000 mieszkańców

430

399

397

Bezrobocie

30.06.2023

Bezrobotni ogółem

15 799 ▼20%

24 274 ▼14%

24 153 ▼14%

 Udział bezrobotnych zarejestrowanych
w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
(31.12.2022)
4,1% ▼ 1.3
p. proc.3.3% ▼ 0.2
p. proc.3.4% ▼ 0.1
p. proc.

Przedsiębiorstwa w REGON

I-VI 2023

Ogółem
30.06.2023

102 915 ▲ 3%

151 294 ▲ 3%

150 646 ▲ 2%

Nowo
zarejestrowane

Ogółem

3 581 ▼14%

5 182 ▼13%

5 159 ▼13%

Osoby fizyczne
prowadzące firmę

2 686 ▼18%

4 000 ▼17%

3 982 ▼17%

Fundacje, stowarzyszenia
i organizacje społeczne

120 ▲58%

185 ▲81%

184 ▲80%

Budownictwo

I-VI 2023

Ogółem
31.12.2022

376 215 ▲ 2%

540 022 ▲ 1%

538 505 ▲ 1%

Mieszkania

Oddane do użytkowania

2 081 ▼35%

3 100 ▼28%

3 089 ▼28%

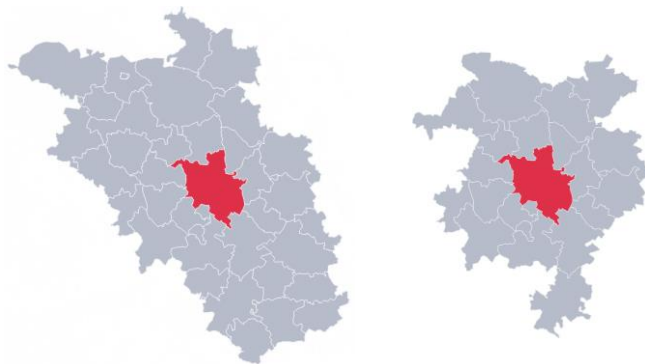
Budynki handlowo-usługowe
oddane do użytkowania (m³)

73 728 ▼55%

107 456 ▼49%

107 456 ▲48%

Poznań

Mieszkańcy

Mieszkańcy faktycznie zamieszkali

30.06.2023

	Poznań	Poznański Obszar Metropolitalny (NUTS-3)	Stowarzyszenie Metropolia Poznań
Ogółem	540 146 ▼ 1%	1 256 801 ■ 0%	1 102 042 ■ 0%
Kobiety	288 079 ▼ 1%	654 519 ■ 0%	576 301 ■ 0%
Mężczyźni	252 067 ▼ 1%	602 282 ■ 0%	525 741 ■ 0%

Mieszkańcy według ekonomicznych grup wieku

31.12.2022

Dzieci i młodzież (0-17)	84 780 ■ 0%	245 360 ■ 0%	212 762 ▲ 1%
Dorośli (18-59 K/64 M)	326 978 ▼ 1%	751 208 ■ 0%	659 960 ■ 0%
Dorośli w wieku emerytalnym (60+ K/65+ M)	129 558 ■ 0%	259 027 ▲ 1%	228 132 ▲ 1%

Ruch naturalny

I-VI 2023

	Przyrost naturalny			
	-751 ▲ 12%	-680 ▼ 15%	-542 ▼ 44%	
Urodzenia ←	ogółem	2 255 ▼ 6%	5 357 ▼ 8%	4 702 ▼ 9%
	na 1000 osób	8.34 ▼ 5%	8.53 ▼ 9%	8.54 ▼ 9%
Zgony ←	ogółem	3 006 ▼ 7%	6 037 ▼ 6%	5 244 ▼ 5%
	na 1000 osób	11.12 ▼ 7%	9.61 ▼ 7%	9.52 ▼ 5%

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały

I-VI 2023

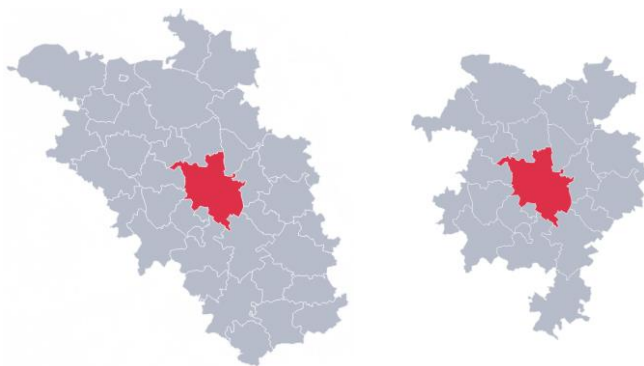
Saldo	-560 ▲ 43%	1 685 ▼ 13%	1 528 ▼ 18%
Napływ	3 348 ▼ 12%	9 202 ▼ 15%	8 344 ▼ 18%
Odptyw	3 908 ▼ 19%	7 517 ▼ 16%	6 816 ▼ 15%

Źródło danych:
GUS i obliczenia UMP

Zmiana w porównaniu do poprzedniego roku (min. 1%)

▼ spadek ▲ wzrost ■ brak zmian

Poznań

Rynek pracy

Pracujący w gospodarce narodowej*

30.06.2023

Poznań

Poznański
Obszar
Metropolitalny
(NUTS-3)Stowarzyszenie
Metropolia
Poznań

Ogółem

260 806

593 765

524 487

Na 1000 mieszkańców

483

457

465

Bezrobocie

30.06.2023

Bezrobotni ogółem

3 680 ▼10%

9 934 ▼2%

7 367 ▼6%

 Udział bezrobotnych zarejestrowanych
w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
31.12.2022
1.1% ▼0.6
p. proc.1.8% ▼0.2
p. proc.1.1% ▼0.4
p. proc.

Przedsiębiorstwa w REGON

I-VI 2023

Ogółem

30.06.2023

128 565 ▲3%

237 343 ▲3%

220 117 ▲4%

Nowo
zarejestrowane

Ogółem

5 103 ▲8%

8 867 ▲5%

8 201 ▲6%

Osoby fizyczne
prowadzące firmę

3 466 ▲11%

6 515 ▲6%

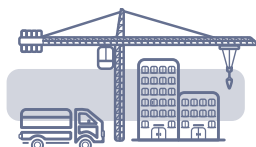
5 976 ▲7%

Fundacje, stowarzyszenia
i organizacje społeczne

176 ▲60%

303 ▲78%

265 ▲64%

Budownictwo

I-VI 2023

Ogółem
31.12.2022

297 298 ▲2%

553 677 ▲2%

499 930 ▲2%

Mieszkania

Oddane do użytkowania

2 775 ▲3%

6 851 ▲4%

6 209 ▲4%

Budynki handlowo-usługowe
oddane do użytkowania (m³)

11 872 ▼77%

169 746 ▼8%

147 051 ▼11%

Rzeszów

Mieszkańcy

	Rzeszów	Rzeszowski Obszar Metropolitalny (NUTS-3)	Stowarzyszenie Rzeszowski Obszar Metropolitalny
--	---------	--	--

Mieszkańcy faktycznie zamieszkali

30.06.2023

Ogółem	197 536 ■ 0%	648 251 ■ 0%	399 029 ■ 0%
Kobiety	103 751 ■ 0%	331 360 ■ 0%	205 963 ■ 0%
Mężczyźni	93 785 ■ 0%	316 891 ■ 0%	193 066 ■ 0%

Mieszkańcy według ekonomicznych grup wieku

31.12.2022

Dzieci i młodzież (0-17)	37 918 ▲ 2%	129 959 ■ 0%	80 589 ▲ 1%
Dorośli (18-59 K/64 M)	116 651 ■ 0%	387 559 ■ 0%	23 6441 ■ 0%
Dorośli w wieku emerytalnym (60+ K/65+ M)	42 612 ▲ 2%	130 239 ▲ 2%	81 237 ▲ 2%

Ruch naturalny

I-VI 2023

Przyrost naturalny		-50 ▼ 1100%	-245 ▲ 47%	-122 ▲ 29%
Urodzenia ←	ogółem	832 ▼ 14%	2 696 ▼ 10%	1 633 ▼ 11%
	na 1000 osób	8.43 ▼ 14%	8.32 ▼ 10%	8.19 ▼ 5%
Zgony ←	ogółem	882 ▼ 8%	2 941 ▼ 15%	1 755 ▼ 13%
	na 1000 osób	8.94 ▼ 9%	9.08 ▼ 15%	8.80 ▼ 13%

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały

I-VI 2023

Saldo	356 ▲ 10%	634 ▼ 7%	806 ▼ 10%
Napływ	1 276 ▼ 7%	3 520 ▼ 8%	2 602 ▼ 11%
Odptyw	920 ▼ 13%	2 886 ▼ 9%	1 796 ▼ 11%

Źródło danych:
GUS i obliczenia UMP

Zmiana w porównaniu do poprzedniego roku (min. 1%)

▼ spadek ▲ wzrost ■ brak zmian

Rzeszów

Rynek pracy

Rzeszów   **Rzeszowski Obszar Metropolitalny (NUTS-3)**   **Stowarzyszenie Rzeszowski Obszar Metropolitalny**

Pracujący w gospodarce narodowej*

30.06.2023

	Rzeszów	Rzeszowski Obszar Metropolitalny (NUTS-3)	Stowarzyszenie Rzeszowski Obszar Metropolitalny
Ogółem	83 568	255 670	163 760
Na 1000 mieszkańców	423	381	399

Bezrobocie

30.06.2023

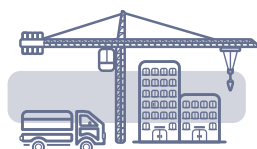
Bezrobotni ogółem	5 288 ▼ 9%	19 457 ▼ 9%	10 688 ▼ 9%
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (31.12.2022)	4,7% ▼ 0,7 p. proc.	5,7% ▼ 0,9 p. proc.	4,8% ▼ 0,9 p. proc.

Przedsiębiorstwa w REGON

I-VI 2023

	Ogółem 30.06.2023			
	34 785 ▲ 5%	74 612 ▲ 5%	54 435 ▲ 5%	
Nowo zarejestrowane	1 458 ▼ 1%	3 191 ▲ 3%	2 296 ▼ 1%	
Osoby fizyczne prowadzące firmę	962 ▼ 8%	2 443 ▼ 2%	1 678 ▼ 6%	
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	88 ▲ 49%	186 ▲ 107%	123 ▲ 73%	

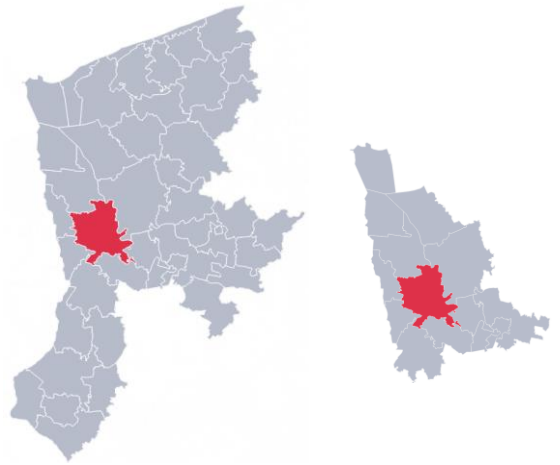

Budownictwo

I-VI 2023

	Ogółem 31.12.2022			
Mieszkania	96 529 ▲ 3%	234 266 ▲ 2%	159 949 ▲ 3%	
Oddane do użytkowania	750 ▼ 43%	2 165 ▼ 15%	1 556 ▼ 23%	
Budynki handlowo-usługowe oddane do użytkowania (m ³)	56 332 ▲ 14%	88 838 ▼ 23%	77 748 ▼ 7%	

Szczecin

Mieszkańcy

	Szczecin	Szczeciński Obszar Metropolitalny (NUTS-3)	Stowarzyszenie Szczeciński Obszar Metropolitalny
Mieszkańcy faktycznie zamieszkali			
31.06.2023			
Ogółem	390 278 ▼ 1%	893 700 ■ 0%	678 800 ■ 0%
Kobiety	205 409 ▼ 1%	461 766 ■ 0%	353 463 ■ 0%
Mężczyźni	184 869 ▼ 1%	431 934 ■ 0%	325 337 ■ 0%

Mieszkańcy według ekonomicznych grup wieku

31.12.2022

Dzieci i młodzież (0-17)	62 916 ■ 0%	154 102 ▼ 1%	116 222 ■ 0%
Dorośli (18-59 K/64 M)	227 971 ▼ 2%	525 463 ▼ 1%	397 699 ▼ 1%
Dorośli w wieku emerytalnym (60+ K/65+ M)	100 679 ■ 0%	215 946 ▲ 1%	165 939 ▲ 1%

Ruch naturalny

I-VI 2023

Przyrost naturalny	-1 067 ▲ 7%	-2 027 ▲ 15%	-1 468 ▲ 14%
Urodzenia ←	ogółem	1 431 ▼ 12%	3 074 ▼ 10%
	na 1000 osób	7.32 ▼ 12%	6.87 ▼ 9%
Zgony ←	ogółem	2 498 ▼ 10%	5 101 ▼ 12%
	na 1000 osób	12.79 ▼ 9%	11.40 ▼ 11%

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały

I-VI 2023

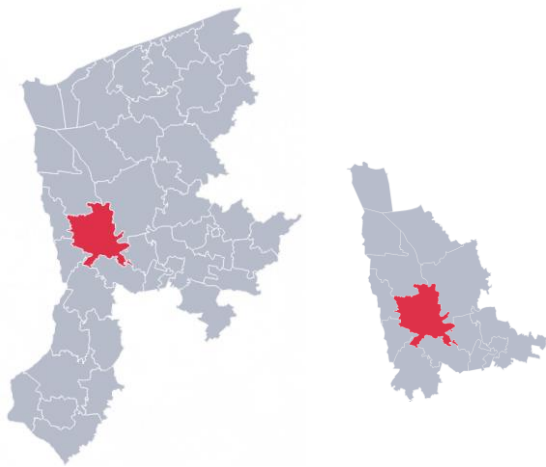
Saldo	-286 ▲ 19%	141 ▼ 45%	317 ▼ 41%
Napływ	1 256 ▼ 16%	4 520 ▼ 15%	3 423 ▼ 15%
Odływ	1 542 ▼ 16%	4 379 ▼ 13%	3 106 ▼ 11%

Źródło danych:
GUS i obliczenia UMP

Zmiana w porównaniu do poprzedniego roku (min. 1%)

▼ spadek ▲ wzrost ■ brak zmian

Szczecin

Rynek pracy

Pracujący w gospodarce narodowej*

30.06.2023

Szczecin

Szczeciński
Obszar
Metropolitalny
(NUTS-3)Stowarzyszenie
Szczeciński
Obszar
Metropolitalny

Ogółem

156 524

334 754

264 748

Na 1000 mieszkańców

401

337

368

Bezrobocie

30.06.2023

Bezrobotni ogółem

6 064 ▲ 7%

15 690 ▼ 2%

10 182 ▼ 1%

 Udział bezrobotnych zarejestrowanych
w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
(31.12.2022)
2.4% ▼ 0.2
p. proc.4.2% ▼ 0.5
p. proc.2.6% ▼ 0.6
p. proc.

Przedsiębiorstwa w REGON

I-VI 2023

Ogółem
30.06.2023

74 690 ▲ 3%

146 440 ▲ 2%

116 929 ▲ 3%

Nowo
zarejestrowane

Ogółem

2 893 ▲ 5%

5 483 ▲ 4%

4 410 ▲ 4%

Osoby fizyczne
prowadzące firmę

2 312 ▲ 7%

4 502 ▲ 3%

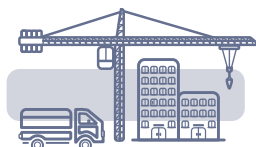
3 597 ▲ 4%

Fundacje, stowarzyszenia
i organizacje społeczne

101 ▲ 94%

242 ▲ 124%

178 ▲ 112%

Budownictwo

I-VI 2023

Ogółem
31.12.2022

192 463 ▲ 1%

398 767 ▲ 2%

311 705 ▲ 2%

Mieszkania

Oddane do użytkowania

1 274 ▲ 17%

3 382 ▲ 6%

2 530 ▲ 1%

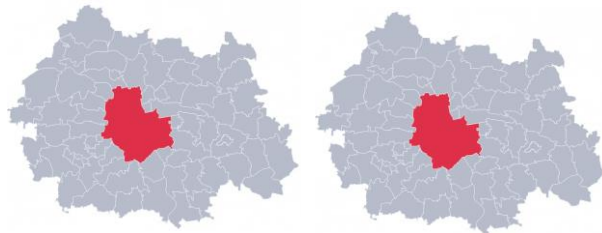
Budynki handlowo-usługowe
oddane do użytkowania (m³)

14 539 ▼ 78%

57 776 ▼ 64%

32 573 ▼ 77%

Warszawa

Mieszkańcy

Mieszkańcy faktycznie zamieszkali	Warszawa	Warszawski Obszar Metropolitalny (NUTS-3)	Stowarzyszenie Metropolia Warszawa
31.06.2023			
Ogółem	1 861 644 ■ 0%	3 258 078 ■ 0%	3 258 078 ■ 0%
Kobiety	1 002 101 ■ 0%	1 723 829 ■ 0%	1 723 829 ■ 0%
Mężczyźni	859 543 ■ 0%	1 534 249 ■ 0%	1 534 249 ■ 0%

Mieszkańcy według ekonomicznych grup wieku

31.12.2022			
Dzieci i młodzież (0-17)	331 310 ▲ 1%	636 521 ▲ 1%	636 521 ▲ 1%
Dorośli (18-59 K/64 M)	1 113 241 ■ 0%	1 928 927 ■ 0%	1 928 927 ■ 0%
Dorośli w wieku emerytalnym (60+ K/65+ M)	417 424 ■ 0%	693 435 ▲ 1%	693 435 ▲ 1%

Ruch naturalny

I-VI 2023			
Przyrost naturalny	-1 672 ▲ 4%	-2 327 ▼ 8%	-2 327 ▼ 8%
Urodzenia ←	ogółem	8 008 ▼ 12%	13 918 ▼ 11%
	na 1000 osób	8.60 ▼ 12%	8.55 ▼ 11%
Zgony ←	ogółem	9 680 ▼ 10%	16 245 ▼ 9%
	na 1000 osób	10.40 ▼ 15%	9.98 ▼ 9%

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały

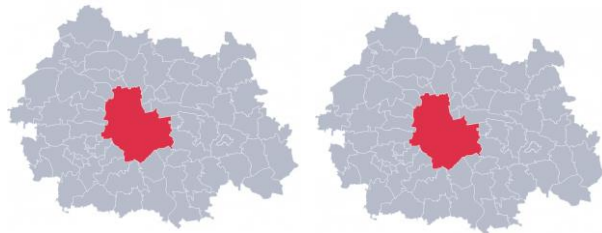
I-VI 2023			
Saldo	770 ▲ 147%	6 085 ▼ 12%	6 085 ▼ 12%
Napływ	13 887 ▼ 9%	26 391 ▼ 13%	26 391 ▼ 13%
Odływ	13 117 ▼ 13%	20 306 ▼ 13%	20 306 ▼ 13%

Źródło danych:
GUS i obliczenia UMP

Zmiana w porównaniu do poprzedniego roku (min. 1%)

▼ spadek ▲ wzrost ■ brak zmian

Warszawa

Rynek pracy

Pracujący w gospodarce narodowej*

30.06.2023

Warszawa

Warszawski
Obszar
Metropolitalny
(NUTS-3)Stowarzyszenie
Metropolia
Warszawa

Ogółem

907 192

1 531 119

1 531 119

Na 1000 mieszkańców

487

422

422

Bezrobotnie

30.06.2023

Bezrobotni ogółem

18 959 ▼20%

38 183 ▼15%

37 997 ▼15%

Udział bezrobotnych zarejestrowanych
w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
(31.12.2022)

1.8% ▼0,4
p. proc..2.5% ▼0,3
p. proc.2.5% ▼0,3
p. proc.

Przedsiębiorstwa w REGON

I-VI 2023

Ogółem
30.06.2023

538 678 ▲5%

762 901 ▲5%

763 420 ▲5%

Nowo
zarejestrowane

Ogółem

23 793 ▲4%

32 481 ▲4%

32 509 ▲4%

Osoby fizyczne
prowadzące firmę

15 443 ▲12%

22 252 ▲9%

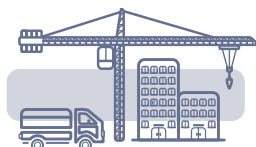
22 252 ▲9%

Fundacje, stowarzyszenia
i organizacje społeczne

649 ▲12%

886 ▲26%

886 ▲26%

Budownictwo

I-VI 2023

Ogółem
31.12.2022

1 061 910 ▲1%

1 623 128 ▲2%

1 623 128 ▲2%

Mieszkania

Oddane do użytkowania

8 306 ▲57%

15 931 ▲21%

15 931 ▲21%

Budynki handlowo-usługowe
oddane do użytkowania (m³)

62 397 ▼59%

300 055 ▼2%

300 055 ▼2%

Wrocław

Mieszkańcy

Mieszkańcy faktycznie zamieszkali	Wrocław	Wrocławski Obszar Metropolitalny (NUTS-3)	Stowarzyszenie Wrocławski Obszar Funkcjonalny
30.06.2023			
Ogółem	674 132 ■ 0%	1 311 901 ■ 0%	1 067 864 ■ 0%
Kobiety	356 954 ■ 0%	681 996 ■ 0%	558 035 ■ 0%
Mężczyźni	317 178 ■ 0%	629 905 ■ 0%	509 829 ■ 0%

Mieszkańcy według ekonomicznych grup wieku

31.12.2022

Dzieci i młodzież (0-17)	107 754 ▲ 2%	239 694 ▲ 1%	194 480 ▲ 2%
Dorośli (18-59 K/64 M)	411 428 ▼ 1%	787 527 ■ 0%	643 555 ■ 0%
Dorośli w wieku emerytalnym (60+ K/65+ M)	154 897 ■ 0%	282 756 ▲ 1%	227 371 ▲ 1%

Ruch naturalny

I-VI 2023

Przyrost naturalny	-644 ▲ 6%	-1 141 ▲ 13%	-597 ▲ 6%	
Urodzenia ←	ogółem	2 834 ▼ 16%	5 331 ▼ 14%	4 516 ▼ 14%
	na 1000 osób	8.41 ▼ 16%	8.13 ▼ 14%	8.47 ▼ 14%
Zgony ←	ogółem	3 478 ▼ 14%	6 472 ▼ 13%	5 113 ▼ 13%
	na 1000 osób	10.32 ▼ 14%	9.87 ▼ 14%	9.59 ▼ 14%

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały

I-VI 2023

Saldo	641 ▲ 166%	2 942 ▲ 7%	2 944 ▼ 7%
Napływ	5 982 ▼ 6%	11 633 ▼ 9%	10 325 ▼ 9%
Odływ	5 341 ▼ 12%	8 691 ▼ 10%	7 381 ▼ 10%

Źródło danych:
GUS i obliczenia UMP

Zmiana w porównaniu do poprzedniego roku (min. 1%)

▼ spadek ▲ wzrost ■ brak zmian

Wrocław

Rynek pracy

Pracujący w gospodarce narodowej*

30.06.2023

	Wrocław	Wrocławski Obszar Metropolitalny (NUTS-3)	Stowarzyszenie Wrocławski Obszar Funkcjonalny
Ogółem	330 923	600 539	502 445
Na 1000 mieszkańców	491	406	412

Bezrobocie

30.06.2023

Bezrobotni ogółem	6 198 ▼ 5%	17 434 ▼ 2%	10 717 ▼ 2%
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (31.12.2022)	1.6% ▼ 0.3 p. proc.	3.5% ▼ 0.1 p. proc.	1.9% ▼ 0.1 p. proc.

Przedsiębiorstwa w REGON

I-VI 2023

	Ogółem 30.06.2023	145 285 ▲ 6%	229 700 ▲ 5%	203 056 ▲ 6%
Nowo zarejestrowane	Ogółem	7 225 ▲ 1%	10 624 ■ 0%	9 634 ▲ 1%
	Osoby fizyczne prowadzące firmę	5 367 ▲ 2%	8 140 ■ 0%	7 339 ▲ 1%
	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne	202 ▲ 38%	380 ▲ 77%	299 ▲ 57%

Budownictwo

I-VI 2023

	Ogółem 31.12.2022	378 793 ▲ 2%	619 621 ▲ 3%	530 524 ▲ 3%
Mieszkania	Oddane do użytkowania	3 258 ▲ 13%	6 485 ▲ 4%	5 606 ▼ 1%
	Budynki handlowo-usługowe oddane do użytkowania (m ³)	24 284 ▲ 266%	106 961 ▼ 18%	80 711 ▼ 39%

CENTRUM ANALIZ I BADAŃ

UNIA
METROPOLII
POLSKICH

IM. PAWŁA ADAMOWICZA

---

badania@metropolie.pl